Poštnina plačana v gotovini.

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

Hidroelektrarna na Mariborskem otoku je bila zgrajena z lastnimi silami
Izjava članov Centralnega iniciativnega komiteja makedonskih kulturno-prosvetnih društev v Bolgariji
Pomen ustanovitve državnih bank za kreditiranje kmetijskih zadrug
Med otroci-begunci iz Egejske Makedonije
Zunanja politika — Fizkultura — Turizem

Leto IX. - Št. 215 | Ljubljana, torek, 7. septembra 1948 | Izhaja vsak dan razen ob petkih | Mesečna naročnina din 45.— | Cena din 2.—

Hidroelektrarna na Mariborskem otoku je bila zgrajena z lastnimi silami

Na svečani otvoritvi je prvi govoril član Politbiroja CK KPJ in minister težke industrije Franc Leskošek

Že včeraj smo poročali o veliki slovesnosti na Mariborskem otoku, ko je bil spuščen v pogon prvi agregat nove hidroelektrarne. Svečanosti je prisostvovala številna množica ljudstva. Ljudje so s zanimanjem poslušali govornike in navdušeno ploskali. Prvi je govoril tovariš F. Leskošek, član Politbiroja CK KPJ in minister za težko industrijo FLRJ.

Leskošek je med drugim poudaril, da takih zgradb v stari Jugoslaviji niso gradili. Delavci, tehniki in inženirji niso mogli graditi takih stavb in izdelovati takih strojev, ker so bili izkoriščani od domačih in tujih kapitalistov, ki niso dopuščali, da bi se naš delavec, naš tehnik in naš inženir izobrazil in dobil ustrezajoča mesta v industriji in gospodarstvu. Na vsa odgovornejša mesta so postavljali tujce, večinoma jugoslovanskim narodom sovražne ljudi. Zaradi tega se naš strokovni kader ni mogel dvigniti. Poleg tega pa domači kapitalisti tudi niso hoteli graditi, ker so svoje profite spravljali v inozemstvo.

Potem je poudaril, da je danes mogoče graditi tako velike stvari, ker je bila z borbo delavskega razreda in narodov Jugoslavije pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije kot avantgarde delovnega ljudstva, pod vodstvom Centralnega komiteja in tovariša Tita ustvarjena nova Jugoslavija, v kateri se ustvarjajo vsi pogoji za boljše in lepše življenje delovnega ljudstva, v prvi vrsti pa delavskega razreda.

V nadaljnjem svojem govoru je tovariš minister podčrtal in pohvalil napore delovnega kolektiva pri montaži agregata, posebej je še pohvalil tov. Šljivara Marka, ki je ob neki priliki neprenehoma varil 83 ur in je med tem samo eno in pol uro počival. Nadalje je rekel, da je izgradnja električne centrale veliko delo v izvajanju našega petletnega plana in graditve socializma. Ta električna centrala in niz drugih central, ki se že in se še bodo gradile, omogočajo naši industriji, da povzdigne in ustvari nove kapacitete v novih tovarnah in rudnikih, ki se že in se bodo gradile, da bomo lahko proizvajali nove proizvode, ki so nam potrebni.

Proti koncu je poudaril: »Stotine sličnih zmag v naši zemlji, kakr so: graditev novih tovarn, otvarjanje novih rudnikov, gradnja novih cest in železnic, regulacija rek, melioracija zemlje, izsuševanje močvirja, gradnja novih stanovanj itd. itd. kljub vsem težavam, na katere naletijo naši narodi v borbi za izgradnjo socializma v naši državi pri naših zaveznikih okrog Kominformbiroja, in težave, ki nam jih delajo imperialisti, so dokaz nevidljive ustvarjajoče sile delavskega razreda in velike ljubezni, katero delavski razred in naši narodi čutijo in goje napram Komunistični partiji, njenemu Centralnemu komiteju in tovarišu Titu, ki so postavili v svoj program veliko delo — izgradnjo socializma v naši zemlji.

Taki primeri iniciative in ustvarjajoče sile delavskega razreda in naših narodov so sigurna garancija, da bomo mi, tovariši, zahvaljujoč velikim naporom delovnega ljudstva, pod vodstvom Komunistične partije, njenega Centralnega komiteja in tovariša Tita kljub vsem težkočam zgradili socializem in boljše življenje v naši zemlji.«

Minister Leskošek spušča generator v pogon

Govor tovariša Leskoška je ljudstvo z navdušenim ploskanjem in vzklikanjem neštetokrat prekinilo. Ljudje so skandirali: »Tito - Partija!«

Govor ministra elektrogospodarstva Nikole Petroviča

Za ministrom Leskoškom je govoril inž. Nikola Petrović, minister za elektrogospodarstvo FLRJ, ki je med drugim dejal:

»Hidroelektrarna Mariborski otok, katere prvi agregat danes slovesno izročamo v obrat, bo imela, ko bo končnoveljavno zgrajena, 54.000 kW zmogljivosti. Med obstoječimi elektrarnami, ki smo jih podedovali po stari Jugoslaviji, bo večja od nje edino elektrana »Tito« pri Splitu, ki ima 62.000 kW zmogljivosti in ki je bila zgrajena že v času Avstro-Ogrske. Vse druge elektrarne, ki smo jih podedovali in so bile zgrajene pred prvo svetovno vojno in med svetovnima vojnama imajo manjšo zmogljivost od Mariborskega otoka. Tako ima elektrarna Fala 38.000 kV, Trbovlje 36.000 kW in Beograd 30.000 kW. Mariborski otok je torej močan in pomemben elektroenergetski objekt.

Če primerjamo hidroelektrarno Mariborski otok z drugimi 22 elektrarnami, ki jih zdaj pri nas gradimo, pridemo do zaključka, da ta elektrarna vsekakor spada med velike objekte našega elektrifikacijskega plana, čeprav bo precej elektrarn večjih kakor Mariborski otok. Prvi agregat Mariborskega otoka ima zmogljivost 18.000 kW. Dovolj bo, če povem, da so v stari Jugoslaviji v 22 letih zgradili komaj dve elektrarni z zmogljivostjo nad 10.000 kW.

Pomena elektrarne Mariborski otok za naše gospodarstvo in petletni plan se pa sploh ne more oceniti, če upoštevamo samo zmogljivost te centrale. Elektrarna ima mnogo večji pomen. V čem je ta pomen?

1. Mariborski otok je prva velika elektrarna našega petletnega plana, ki jo izročamo v obrat.

2. Mariborski otok je prva velika in moderna elektrarna, ki je bila v Jugoslaviji zgrajena tako v gradbenem kakor v elektrostrojnem in montažnem pogledu ter glede projektiranja — po večini z lastnimi domačimi silami in sredstvi.

3. Zgraditev elektrarne Mariborski otok pomeni veliko zmago tudi zaradi tega, ker smo jo zgradili kljub trditvam tujih monopolističnih družb in redkih domačih malodušnežev, da ne bomo tega dela opravili z lastnimi silami.

4. Zgraditev elektrarne Mariborski otok je dokaz, da je naš petletni plan realen in izvedljiv.

Elektrarno na Mariborskem otoku so začeli graditi nemški okupatorji med vojno. Ob njihovi kapitulaciji je bilo končano komaj 30 odstotkov gradbenih del. Ob umiku so Nemci odnesli s seboj glavni del projektov. Naše državno in partijsko vodstvo je že pozimi 1945-46 sklenilo, da se graditev elektrarne nadaljuje , in sicer z lastnimi silami. Graditelje je čakala težavna in zamotana naloga, da zgradijo grandiozni objekt, kakršnega v stari Jugoslaviji sploh niso gradili, zlasti ne z domačimi silami. Predvsem je bilo treba izdelati načrte za nov tip elektrarne, kakršen v strokovni literaturi ni bil opisan in ne obdelan. Našim domačim projektantom se je posrečilo, da so brez tuje pomoči izdelali načrte. Zamisli projektantov so preizkušali na modelih. V hidrotehničnem laboratoriju prof. Goljevščka v Ljubljani so napravili nad 2000 poskusov. Ti poskusi na modelih so bili prav tako prvi svoje vrste v naši državi.

Težavno, odgovorno, pa tudi nevarno ter tvegano podjetje je bila graditev tega velikega objekta. Izkopali so 62.000 m^3 v mehkem terenu, 32.000 m^3 skalnatega terena in porabili 12.500 ton cementa. Med graditvijo so morali premagati velike težave, kakršne čakajo graditelje vselej, ko se spustijo v boj s tako veliko reko, kakršna je Drava. Zlasti je treba omeniti borbo z visoko vodo leta 1946., ko je bila gladina vode najvišja v zadnjih 50 letih. Delovni kolektiv gradbenega podjetja »Gradis« je uspešno izpolnil to nalogo.

Turbino za to elektrarno smo naročili v tujini, montiralo pa jo je »Zvezno montažno podjetje za hidroelektrarne«. Po zaslugi vnetega dela delavcev in inženirjev »Hidromontaže« in zaradi pomoči delovnih kolektivov več drugih naših tovarn je bila turbina, ki tehta 345 ton, montirana v 182 dneh, medtem ko je neka tuja tvrdka, ki ima dolgoletne izkušnje za takšna dela, zahtevala za isto delo 294 dni. Ko govorimo o montažnih delih, je treba povedati, da so v zaostalih polkolonialnih deželah ta monopol tujih kapitalističnih družb, ki za montažna dela računajo visoke monopolistične cene. Tako je bilo tudi v stari Jugoslaviji. Naše državno vodstvo je sklenilo, da preneha s to prakso ter pogumno stopi na pot usposabljanja lastnih monterskih kadrov. Koliko deviz bo država prihranila s tem, da se bo osamosvojila glede montaže od kapitalistične tujine, nam postane jasno, če vemo, da plačujejo zdaj tuje monterje po 1500 in več dinarjev na dan.

Hidromehanična oprema v skupni teži okrog 1500 ton je bila izdelana in montirana prvič v naši državi po večini z lastnimi silami in v naših tovarnah. To se nam je posrečilo samo zato, ker je bilo za to delo mobilizirano več naših tovarn. Tako so na primer veliko zobato kolo, ki ima v premeru nad 2.5 m, modelirali in vlili v guštanjski jeklarni, kalili v jeseniški železarni in obdelali v tovarni »Ivo Lola - Ribar« v Železniku.

Na to prakso ne smemo gledati kakor na nekaj, na kar nas je prisilila samo nuja in kar ne ustreza; nasprotno, ta iniciativnost je zdrava in pravilna ter jo moramo v prihodnje uporabljati še v večjem obsegu, ker je tako mogoče organizirati proizvodnjo številnih pomembnih strojev in naprav, ki bi jih posamezne naše tovarne vsaka zase ne mogle izdelati. Tu gre za novo vrsto kooperacije, **socialistične kooperacije** med raznimi podjetji. Ta gospodarski pojav se je razvil iz našega socialističnega podržavljenega sektorja gospodarstva in je mogoč samo v socializmu, kjer sta se konkurenca in stihijnost umaknili kooperaciji in načrtu. Skupna izdelava s prevozom zobatega kolesa je stala 130.000 din, medtem ko je tuja tvrdka zahtevala **samo za obdelavo** zobatega kolesa 180.000 din.

Veliko in težavno vprašanje je bilo, kako priskrbeti generator. Generator je začela izdelovati neka tuja tvrdka, nikakor pa se ni mogla obvezati, da bi ga pravočasno končala. Sklenjeno je bilo, da od te tuje tvrdke kupijo tiste dele, ki so bili že končani in da generator dokončamo z lastnimi silami v tovarni »Rade Končar«. Delovni kolektiv tovarne »Rade Končar« je z velikim uspehom opravilo to nalogo. **Prvič je bil v naši državi izdelan z lastnimi silami generator takšnih dimenzij.** Tehta 230 ton in ima 10 m premera. Dela, ki so bila opravljena v državi, znašajo 60 odstotkov vseh del. Montaža generatorja je trajala 225 dni, medtem ko je tuja tvrdka zahtevala za to delo 450 dni. Velikanski pomen tega dela, o katerem lahko brez pretiravanja rečemo, da je zgodovinska prelomnica za razvoj naše elektroindustrije, nam bo postal še bolj jasen, če omenimo, da je to **po dimenzijah največji generator, ki je bil doslej izdelan v Srednji Evropi.** Tudi montaža transformacije in električnih razvodnikov je bila opravljena z domačimi silami. Komisija, ki so jo sestavljali najbolj znani strokovnjaki v naši državi, je visoko ocenila kakovost vseh del, ki so bila opravljena v elektrarni Mariborski otok.

Z zgraditvijo hidroelektrarne Mariborski otok smo ponovno dokazali, da se sorazmerno precej hitro osvabajamo dediščine polkolonialne preteklosti; da uspešno razvijamo lastno proizvodnjo proizvajalnih sredstev ter uporabljamo nove obrate in še vedno nezadostno izkoriščene latentne rezerve starih podjetij; da uspešno usposabljamo domače kadre strokovnih delavcev in inženirjev; da si čedalje bolj pridobivamo znanstveno in tehnično znanje, kar je bil prej monopol tujih kapitalistov in njihovih strokovnjakov. Zaradi vsega tega je treba zgraditev Mariborskega otoka oceniti kot veliko zmago v tej borbi. Ta zmaga je še en dokaz, da je pravilna politika industrializacije in elektrifikacije našega CK KPJ s tovarišem Titom na čelu.

Zvedeli smo, da so tuje monopolistične družbe z napeto pozornostjo sledile gigantski borbi pri graditvi hidrocentrale Mariborskega otoka. Agenti tujih družb so skušali sprva s širjenjem raznih govoric vzeti pogum našim ljudem, češ da je to blazno podjetje, ki ga Jugoslovani ne morejo opraviti. Škodoželjno so se veselili spričo vsake napake in neuspeha, brez česar si takšnega dela ni mogoče misliti. Naši delavci, tehniki in inženirji, ki so bili globoko prepričani o pomenu svojega dela, so pa premagali vse ovire, zavzemali postojanko za postojanko in si pridobivali dan za dnem vedno nove izkušnje ter znanje, medtem ko so tuji kapitalisti ostali razočarani ter so jezno gledali, kako mineva čas, ne da bi nas mogli izžemati zaradi naše zaostalosti.

Seveda bi bilo naivno in otročje, če bi mislili, da je mogoče tako veliko in popolnoma novo delo opraviti brez pomanjkljivosti in napak. Nevarno bi bilo, če bi graditelji elektrarne Mariborskega otoka ne gledali kritično na svoje delo in ne bi pridobili na podlagi tega nauka za prihodnost. Dotaknil se bom napak, ki so bile storjene pri montažnih delih. Glavna pomanjkljivost je bila, da so ta dela opravljali brez primernega načrta in ne dovolj organizirano. Naglasiti je pa treba, da je delovni kolektiv pokazal čudovite zglede junaštva in požrtvovalnosti. Delavci so zlasti v zadnji fazi graditve neredko vztrajali pri delu po 16 in več ur na dan. Da ni bilo njihovo delo dovolj načrtno in organizirano, je krivda tehničnega vodstva montažnih del. Tudi pri drugih montažnih delih se zdaj v elektrogospodarstvu opaža pri delu tehnične inteligence malomaren odnos, ponekod pa tudi odpor do planiranja. V večini primerov ne gre za sovražni odnos do socialistične graditve in planiranja sploh. Priznavajo, da je planiranje v gospodarstvu potrebno, govorijo pa, da je težko planirati montažna dela zaradi njihovega specifičnega značaja. Nekateri se pa tudi sklicujejo na svoje predvojne izkušnje, češ tako smo delali tedaj, pa je vendar šlo, itd. Nekateri inženirji, ki sicer vneto delajo in imajo precej tehničnega znanja, vendar mislijo, da je dovolj, če je planska komisija ali planski sektor na ministrstvu izdelala letne in četrtletne plane ter da je s tem stvar končana.

Ti ljudje ne razumejo, da je planiranje osnovni zakon socialističnega gospodarstva in da se ne konča s tem, ko so sestavljeni osnovni plani. Nasprotno, s tem se šele začenja. Napačno je, če se zanašamo le na požrtvovalnost naših delavcev, zakaj šele na podlagi dobro izdelanih mesečnih operativnih planov morejo napori naših delovnih ljudi roditi popolne uspehe. Plani so sila, ki mobilizira in organizira napore delovnih ljudi. Voditelj, ki se ne opira na planiranje, zlasti na mesečno in dnevno, vnaša hote ali nehote tuj element v naše plansko socialistično gospodarstvo. To velja tudi za norme in brigadni sistem ter za odnos tehničnega vodstva do njih. Tudi za ta vprašanja ni bilo dovolj razumevanja. Naloga naših vodilnih strokovnih kadrov pri montažnih delih je, da se čim prej otresejo napačnih nazorov ter odpravijo vse ostanke nesmotrnosti pri svojem delu. Prav tako pa morajo uvesti norme in brigadni sistem.

Takšni so bili veliki uspehi in delne pmnajkljivosti, ki so se pokazale pri graditvi elektrarne Mariborskega otoka.

Živeli graditelji elektrarne Mariborskega otoka!

Naprej k novim zmagam v borbi za zgraditev socializma v naši deželi pod zastavo naše slavne Partije, pod vodstvom njenega Centralnega komiteja s tovarišem Titom na čelu!«

GOVOR PODPREDSEDNIKA VLADE IN MINISTRA ZA INDUSTRIJO LRS TOV. MARIJANA BRECLJA

Tretji govornik je bil tov. Marijan Brecelj, minister industrije LRS. Govoril je v imenu vlade LRS in v imenu Izvršnega odbora OF ter se zahvalil in čestital vsem, ki so z neposrednim delom omogočili to zmago, udarnikom, novatorjem, racionalizatorjem, delavcem in delavkam, tehnikom, inženirjem in znanstvenikom ter vodstvu podjetja samega.

V nadaljnjem govoru je poudaril, da so nam izredno težki pogoji, pod katerimi so jugoslovanski narodi bojevali boj za svobodo, prinesli dragocene izkušnje in velik zgodovinski nauk. Ta nauk je v tem, da je ni naloge, pa naj bo še tako težka, ki je ne bi zmoglo ljudstvo, če je enotno in če jo izvršuje v prepričanju, da gradi za skupnost. Ta mogočna elektrarna je ponoven dokaz temu.

Nato se je dotaknil znanih obtožb Informbiroja. Med drugim je dejal:

»Morda se še nikdar v zgodovini ni zgodila nobenemu narodu taka krivica, kot se je s tem dejanjem zgodila našemu ljudstvu. Nič ne spremeni na stvari, v ničemer ne zmanjšuje krivičnosti tega dejanja dejstvo, da je kritika iznešena na račun vodstva naše Komunistične partije. Kdor si je stvar tako predstavljal, da ne pomeni napad na vodstvo KP in na tovariša Tita istočasno napada in žalitve vseh naših narodov in vsega našega ljudstva, ta niti malo ne pozna naše nove Jugoslavije, ne ve ničesar o tem, kaj se je zgodilo, med narodno osvobodilno borbo pri nas, zanika skratka vso našo stvarnost. Komunistična partija prav s tem vodstvom na čelu, ki je danes naše skupno politično in državno vodstvo, je peljala naše ljudi skozi ogenj narodno osvobodilne vojne v zmago, je bila iniciator in organizator vseh naših povojnih zmag v organizaciji državne uprave in socialističnega gospodarstva ter je porok naših bodočih zmag — našega boljšega življenja. Naše politično in državno življenje je nerazdružljivo zvezano s Partijo tako, da si noben pristaš Ljudske fronte Jugoslavije in naše Osvobodilne fronte in noben pošten patriot ne more predstavljati, kako bi bilo mogoče iztrgati to Partijo z njenim sedanjim vodstvom iz našega javnega življenja.«

Dotaknil se je tudi klevetniške kampanje, ki se je razvila po izjavi Informbiroja o sosednih državah. Dejal je: »Kljub prepričljivo manifestirani enotnosti in kljub povečanemu delovnemu naporu naših ljudi, smatrajo v nekaterih naših sosednih demokratičnih državah, da smejo še stopnjevati s klevetniško kampanjo proti naši domovini. Za vsako ceno hočejo pred svojimi ljudmi in pred nepoučenim zunanjim svetom dokazati, da stvari pri nas ne gredo prav. Na vsak način nas hočejo prisiliti, da bi priznali nekaj, česar pri nas ni. Upravičeno se zato vprašujejo naši ljudje, kakšna morala je to: tisti, ki ni kriv naj prizna, tisti, ki je napravil krivico in ki ve, oziroma mora vedeti, da jo je napravil, ta sme nekaznovano klevetati naprej. Na vse to je in bo naše ljudstvo odgovarjalo na tisti način, ki je v skladu z našo slavno preteklostjo v narodno osvobodilni borbi, odgovarjala bo s svojo še tesnejšo enotnostjo, s svojimi še povečanimi delovnimi napori za izpolnitev naše petletke, s podvojenim delom za dokončno izgraditev socializma v naši domovini. Odgovarjalo bo danes in v bodoče tako, kakor so napisali graditelji te mogočne hidrocentrale nad njenim vhodom: »Na klevete odgovarjamo!«

Na koncu pa je dejal: »Ko slavimo ta današnji praznik v verigi uspehov industrializacije in elektrifikacije naše domovine v poslednjih dveh letih, se zavedamo, **da je to šele začetek naše velike poti. Ne bomo se opajali z doseženimi uspehi, ampak prenašali bomo izkušnje, borbenost in ustvarjalni delovni polet naših ljudi na nova dela.** Zato bomo še nadalje izpopolnjevali našo ljudsko oblast; storili bomo vse, da bo ta ljudska oblast dobila v svojih odborih pravo in resnično podobo ljudske demokracije in da bo postala tisto organizacijsko sre-

Nadaljevanje na 2. strani.

Zbrano ljudstvo z zanimanjem posluša govore

Izjava članov Centralnega iniciativnega komiteja makedonskih kulturno-prosvetnih društev v Bolgariji in drugih makedonskih javnih delavcev

Člani Centralnega iniciativnega komiteja makedonskih kulturno-prosvetnih društev v Bolgariji in drugi makedonski javni delavci so poslali Centralnemu komiteju bolgarske delavske partije (komunistov), Centralnemu komiteju komunistične partije Makedonije in Informacijskemu biroju nekaterih komunističnih partij izjavo, v kateri pravijo med drugim, da je vsebovalo makedonsko vprašanje v svojem zgodovinskem razvoju kakor v minulosti, tako tudi zdaj ključ za reševanje vprašanja o federaciji južnoslovanskih in balkanskih narodov. Zato so si kot pristaši Goce Delčeva prizadelavi osvoboditi to vprašanje od vpliva balkanskih buržoaznih razredov in njihovih dinastij, zlasti pa bolgarskega buržoaznega razreda in njegove krone, ter ga povezati z razrednim delavskim gibanjem, tako, da bi kot njegov sestavni del ustrezalo idealom starih balkanskih revolucionarjev. Toda prav zaradi tega je bila borba komunistov na makedonskem sektorju v Bolgariji vedno težka, polna požrtvovanja za slehernega, ki jo je hotel biti.

Zdaj znova vidimo na torišču makedonsko vprašanje in znake nesporazuma med komunisti, ki so na oblasti. Po našem mnenju pomenijo sklepi XVI. plenuma Bolgarske delavske partije (komunistov) o makedonskem vprašanju odmik od dosedanje politike Partije v tem vprašanju. To je napačen korak, ki ima lahko nevarne posledice. Ti sklepi predvsem nasprotujejo X. plenumu CK naše slavne Partije in izjavam Dimitrova o tem vprašanju. Ti sklepi ne ustrezajo načelom, na katerih temelji nauk Marxa-Engelsa-Lenina-Stalina o nacionalnem vprašanju in krijejo v sebi nevaren precedens za druge demokratične režime, ki bi izkoristili bolgarski zgled ob konkretnem reševanju kakega drugega nerešenega nacionalnega vprašanja. Pričakovali smo, da se bo začelo sistematično delo za širjenje in krepitev makedonske nacionalne kulture med Makedonci v Bolgariji, za dvig makedonske zavesti prebivalcev Pirinske Makedonije, ki je bila skozi desetletja po nacionalni liniji pod pritiskom velikobolgarske propagande, katere namen je bil uničiti njihovo nacionalno zavest in se polastiti njihove zemlje.

Žal se tisto, kar smo pričakovali, ni zgodilo. Plenum je v svojih na XVI. zasedanju sprejetih in v »Rabotničeskem delu« objavljenih sklepih ne samo odklonil pomoč Makedoncem pri delu za zgraditev njihovih kulturnih organizacij v Bolgariji, marveč je sprejel sklep, ki spravlja prebivalce Pirinske Makedonije v političnem in kulturnem pogledu v zelo težak položaj tako v političnem kot kulturnem pogledu. Priznati moramo, da je plenum naše Partije že zdavnaj stal na pozicijah, ki niso bile povsem jasne glede na splošne interese makedonskega naroda, njegovo etično pripadnost in njegov kulturni napredek, s čimer je bilo omogočeno buržoaznim zgodovinarjem falzificirati zgodovino makedonskega naroda.

Potem ugotavlja izjava, da se tudi po 9. septembru 1944 poučuje v bolgarskih šolah stara bolgarska zgodovina, ki ima za osnovo imperialistične aspiracije buržoazije do Makedonije, v kateri se širi duh šovinistične mržnje. Izjava našteva posamezne primere, ki dokazujejo resničnost te trditve. Podpisniki izjave so zelo vznemirjeni zaradi logike pojavov v zvezi z makedonskim vprašanjem v Bolgariji, zaradi želje CK BRP (k), da bi našla Bolgare v Makedoniji in zaradi grdih besed proti predsedniku vlade LR Makedonije Lazarju Koliševskemu, ki je ugotovil, da so velikobolgarski pojavi zadnje čase prodrli tudi v domovinskofrontovski tisk. Od nas — pravijo podpisniki izjave — zahtevajo več poguma, zahtevajo, naj odkrito imenujemo stvari z njihovim pravim imenom in branimo naš mladi makedonski narod, ki ima ustvarjalno vlogo v procesu graditve federacije Južnih Slovanov in balkanskih narodov sploh. Toda poglejte Velikobolgare, ki pišejo proti nam in postavljajo parole, da jih v Bolgariji trpe, ki pa izpodkopavajo naše bratske odnose.

Naš CK je dejansko razkrinkal in razkrinkuje opozicijo proti Domovinski fronti kot agenturo imperializma, toda v tem primeru po liniji iskanja Bolgarov v LR Makedoniji, lahko dopustimo, da se tu ideologije stapljajo. Imeti moramo pogum, da priznamo, da ljudje iz CK niso proučevali makedonskega vprašanja globoko znanstveno in metodično. Partija si v preteklosti ni postavljala za cilj, da bi z zgodovinske strani znanstveno proučila makedonsko vprašanje. Njena pozornost je bila posvečena razredni borbi. Jasno je, odkod lahko izvirajo napake v zvezi z makedonskim vprašanjem.

Po 9. septembru je naravno, da se naša Partija ne ukvarja več z zgodovinskim razvojem makedonskega naroda, ker je to vprašanje zdaj stvar v okviru FLRJ ustanovljene LR Makedonije. Toda ona je še mlada in njeni znanstveni kadri se šele grade. Vse je bilo angažirano pri graditvi temeljev republike in njenih državnih resorov in — kar je najvažnejše — socializma v deželi. To že lahko smatramo za zmago na politični fronti, ki bo neizogibno prinesla zmago tudi na zgodovinski fronti.

Pričakujemo, da bo naš CK z vsemi silami pomagal makedonski javnosti in graditeljem makedonskega naroda in države, kajti Dimitr Ganev, ki je bil zadolžen za makedonski sektor in ki si je namesto da bi podpiral Makedonce, prizadeval snubiti in iskati Bolgare v Makedoniji, ni več odgovoren za ta sektor. Menimo, da pomoči, ki jo pričakujemo, ne morejo nuditi ljudje, ki poznajo samo levičarski značaj makedonske borbe proti kroni in velikobolgarizmu, ne morejo pa nam definirati pojma »velikobolgarizem«, njegovega porekla in razvoja.

Iz več vzrokov so pričeli mnogi ljudje trditi, da je poreklo Makedoncev bolgarsko in da začenjajo Makedonci šele zdaj graditi svoj makedonski narod. Vprašanje Pirinske Makedonije ni bilo rešeno po stalinsko, t. j. ne tako, kakor sta Lenin in Stalin rešila nacionalno vprašanje v ZSSR. V tem primeru bi bilo treba dati politično avtonomijo — seveda v okviru LR Bolgarije — na teritorialni bazi, da bi se okrepile kulturne pridobitve prebivalcev Pirinske Makedonije kot posledica zmage nad fašizmom 9. septembra.

Edino konkretni in pravilni sklep v tem kočljivem vprašanju je bil oni sklep CK naše Partije, da se Pirinska Makedonija izloči v okviru LR Bolgarije kot posebna zemljepisna enota. Toda v našo veliko žalost je bil ta sklep umaknjen. In ne samo to, v Pirinsko Makedonijo odhajajo bodisi po domovinskofrontovski, bodisi po partijski liniji, govorniki, ki govore kakor pred bolgarskim prebivalstvom. Človek se mora čuditi, da se potem ko so bili dovoljeni makedonski učitelji in ko se je v šolah poučevala makedonska zgodovina, vrše predavanja in referati o bolgarskem značaju Makedonije. CK bi moral odločno posredovati, da bi se taki pojavi odstranili.

Odveč bi bilo posegati v zgodovino za dokaz zgodovinskega razvoja našega makedonskega naroda. To je dokazano z borbami, ki so jih bili naši očetje proti turškemu fevdalizmu in z borbami naših sinov proti fašizmu. Ne mislimo diskutirati o tem, toliko bolj ker je slavni CK BRP(k) svojčas priznal makedonski narod in sadove njegove borbe — LR Makedonijo v okviru FLRJ. Je pa še nekaj, kar je treba storiti, in sicer, da bi nekateri člani CK skritizirali sami sebe in opustili svoje stare nazore v makedonskem vprašanju. Če se bo to zgodilo — im trdno verujejemo, da se bo — bodo izginili vsi nesporazumi v zvezi z makedonskim vprašanjem.

Ti »stari« nazori o makedonskem vprašanju so naslednji: da je makedonski narod nastal zato, ker je ostala Makedonija ob osvoboditvi iz turškega suženjstva izven meja Bolgarije; do osvoboditve Bolgarije da je bila Makedonija bolgarska, Makedonci pa Bolgari; če bi bila ustanovljena sanštefanska Bolgarija, da bi se ne bilo pojavilo makedonsko vprašanje, ali celo, če bi se bila Makedonija pozneje, po zmagi nad fašizmom, priključila Bolgariji, ne bi bil nastal makedonski narod, niti sedanja LR Makedonija.

Na podlagi teh nazorov lahko pridemo do zaključka, da je zakrivila ustvaritev makedonskega naroda in države bolgarska buržoazija, ker je zaradi svoje pustolovske politike in imperialističnih vojn zaigrala nacionalne ideale bolgarskega naroda. Težko si je misliti, da bi bil imel bolgarski narod kdaj koli nacionalne ideale osvajalnega značaja, istovetne z ideali bolgarske buržoazije.

Povsem napačno je zahtevati danes v Makedoniji bolgarske šole, ki so bile tam že v turških časih in ki so jih obnovili v obdobju fašistične okupacije Makedonije leta 1941. namesto srbskih šol. Zmaga nad fašizmom je avtomatično zaprla te bolgarske šole in odprla makedonske. Zdaj pa v članku »Maloburžoazni nacionalizem pod krinko komunizma« (»Rabotničesko delo« št. 167) znova zahtevajo zaprte velikobolgarske šole. Takšne šole so zahtevali pred 9. septembrom Velikobolgari. Takšna pot jasno vodi v nacionalizem (v grobem pomenu te besede).

Po resoluciji Informbiroja in pojasnjevalnem delu spričo nesporazuma med njim in KPJ so šli nekateri v svojih govorih o makedonskem vprašanju tako daleč, da so se malone postavili na isto stališče kakor prof. Nikolo Vulić z beograjske univerze v bivši kraljevini Jugoslaviji, ki je v nekem predavanju pred »elito« srbske inteligence izjavil, da je termin »Makedonija« relativen in da ga je treba izločiti iz rabe.

Kakor takrat, smo tudi zdaj izpolnili svojo komunistično in nacionalno borbeno obveznost. Pozvani po makedonskih študentih, ki so študirali na srbskih univerzah, smo odgovorili Vuliču z odprtim pismom, ki ga tisk tu in tam ni objavil. To pismo smo tu in v Jugoslaviji razmnožili in širili.

Potem ko našteje te in še druge vzroke, zakaj je prišlo do sklepa XVI. plenuma o vprašanju Pirinske Makedonije, da dobe prebivalci pravico učiti se v šolah samo zgodovine makedonskega osvobodilnega gibanja, ne pa vse zgodovine makedonskega naroda, pravi izjava, da ne bo nič čudnega, če bo v nove učbenike zgodovine in zemljepisa Bolgarije vključena vsa zgodovina Makedonije kot bolgarska in če bodo makedonskim otrokom prikazovali makedonska mesta kot bolgarska. Samo z breznačelnega stališča in po liniji oportunizma je lahko prevzela Partija nalogo, da išče Bolgare v Makedoniji.

V Makedoniji je nekaj ostankov iz časov nemške okupacije in nekaj strokovnjakov, ki so odšli tja po medsebojnem dogovoru. Toda ta peščica ljudi ni noben politični objekt, da bi lahko zahtevali pravico »bolgarske manjšine«. Napredne demokratične makedonske sile v Bolgariji, Grčiji, Albaniji in Jugoslaviji in naš gra-

---

Nadaljevanje s 1. strani.

dišče, ki bo omogočilo našemu ljudstvu v upravi in gospodarstvu konkretne in vedno večje uspehe. Trudili se bomo, da dvignemo in izboljšamo življenjske pogoje našemu delovnemu ljudstvu, da bomo z istočasno izgradnjo naše industrije in poljedelstva dvigali tudi življenjski standard. Trudili se bomo za to, da bodo postale naše politične organizacije v slehernem rajonu in vasi resnični politični vodnik in pomočnik našemu ljudstvu. Borili se bomo ne samo proti vsem zunanjim in notranjim poizkusom naših sovražnikov, ampak tudi proti vsakemu malodušju in godrnjaštvu, ki mnogokrat brez potrebe spremlja premagovanje vsakodnevnih težav. Borili se bomo za odpravo vseh napak v našem političnem, upravnem in gospodarskem življenju in iz dneva v dan vključevali v fronto dela nove ljudi in jih usposabljali za skupne velike naloge. Delali bomo v zavesti, da so še potrebne žrtve, da so potrebne podvojene sile in živeli bomo v prepričanju, da mora vsak bodoči dan prinesti našemu delovnemu človeku boljših življenjskih pogojev in približati dokončno zmago socializma pri nas.«

Kakor smo že včeraj poročali so govorili še nekateri drugi govorniki, nato pa je bil novi agregat spuščen v pogon.

Agregat je izročen svojemu namenu

Krog in krog Mariborskega otoka so množice radostne proslavljale zmago graditeljev socializma. Globoko v turbinskem stebru je tudi vladalo svečano razpoloženje. Delavci so že rano zavzeli svoja delovna mesta za turbino na stikalnih, na hidromehanskih napravah. Bila je velika počastitev za vsakega, ki je ta dan stal ob strojih in napravah.

Zamrli so zadnji odmevi skandiranja množice »Tito—Partija—heroj Tito«... Nastopi najsvečanejši trenutek zmagoslavja. Delavci predajajo svoje delo petletki, socializmu! Na tribuno stopi vodja hidroelektrarne na Dravi inž. Voršič. Ob viharnem vzklikanju zaprosi tov. ministra Leskoška: »Tovariš minister, izročite generator svojemu namenu!« Ob gostem špalirju se poda spremstvo na čelu z ministrom Leskoškom in prof. Dotencem proti elektrarni. Množica vzvalovi ob radostnem vzklikanju in nestrpnem pričakovanju.

Oči vseh se upro na veliko upravno poslopje, kjer je montirana ogromna simbolična slika. Ponazorila bo spuščanje agregata v pogon. V tisočerih žarnicah leve strani simbolične slike prikazuje v modrem vodopad in turbinsko kolo, generator pa je v rumeni barvi. Na desni strani bo velik kazalec, kilovatmeter pokazal prvo energijo generatorja. V sredini med obema slikama pa je stikalo v odklopljenem stanju.

Visoko nad glavami množice vodijo žice do velikega daljnovoda. Pod visoko napetostjo je že. Priključen je na omrežje elektrarn Slovenije in dela Hrvatske. V globeli ob obrežju stoji transformator. 80.000 voltov daljnovoda znižuje na napetost 10.000 voltov. Višji pogonski tehnik Hošek in tov. Rukavina sta že pripravljena. Začne se prva faza svečanega spuščanja agregatorja v pogon. Minister Leskošek potegne za veliko ročico. Za hip se sprosti rezko močno šumenje. Stikalnica je priključena na omrežje. Istočasno zagori desna stran simbolične slike. Iz tisoč grl odznanjajo radostni vzkliki množice: »Živeli graditelji hidroelektrarne! Živela Partija! Živel Tito, socializem!«

Navdušenje je nepopisno. Ogromne zatvornice so med tem že zastavile pot deročim valovom. Ogromna gmota vode se je razlila v prostrano jezero. Na vrsti je druga faza otvoritve. Te zatvornice, kakor tudi dvigalo smo prvič izdelali sami doma. Minister Leskošek pristopi k gumbu. Neslišno kakor ura tečejo jeklena kolesa. Še globlje se spusti v dno Drave. Voda v zgornjem teku dobi pravo višino. V tem hipu zažarijo modre žarnice na simbolični sliki. Voda pada na turbino. V strojnici pri turbini in generatorju sta danes na delovnem mestu udarnika Vlaj in Mužar, kar žarita od veselja. To je najodločilnejši trenutek v njunem delu. Pod njunimi nogami ždi generator in čaka, da ga poženejo.

Samo še nekaj kratkih poveli po telefonu. Ogromna sila je obmolknila v težkem pričakovanju. Minister Leskošek pristopi k regulatorju turbine. Vse oči so vprte vanj. Napoči novo zmagoslavje. Generator teče. Že je dosegel 125 na minuto. Težko pričakovanje se sprosti v enem samem vzkliku radosti. Gosti je čestitajo tovarišu ministru. Drug drugemu segajo v roko. Čestitajo delavcem. Zunaj pred turbino je ista slika. Ko se zavrti na simbolični sliki veliko turbinsko kolo, odmeva v daljino od vzklikov množice.

Potem krenejo v komandni prostor. Na velikih signalnih ploščah žarijo signalne svetilke. Agregat že dviga napetost v generatorju, napetost raste. Žarnice na simbolični sliki vse močneje žarijo. Kazalec merilne ure se je že dvignil na prvih tisoč voltov. Kakor raste napetost v generatorju, se dviga kazalec, tako raste navdušenje množice. Napetost je že narasla na 5.000 voltov. Še nekaj trenutkov in zmaga je izvojevana. Ob 12.40 se kazalec ustavi na 10.000 voltov. Zdaj je frekvenca generatorja izravnana s frekvenco omrežja. Iz generatorja se pretaka v ožilje naše industrije nova električna energija. Množice s ponosnimi obrazi gledajo v otvoritev naše največje hidroelektrarne.

Tisoči delovnih rok, načrtov in umskega dela, milijoni delovnih ur, vztrajnosti in ljubezni do naše Partije in Tita se je borilo za to veliko zmago.

„S klevetami nas ne bodo mogli zadržati pri graditvi socializma in nam omajati zaupanja v vodstvo, okrog katerega se bomo še bolj strnili“

Rudarji velenjskega rudnika so se zbrali prejšnji teden na protestnem zborovanju in z ogorčenjem obsodili neutemeljeno in neupravičeno gonjo v državah ljudskih demokracij proti Jugoslaviji. Odposlali so resolucijo Centralnemu komiteju KPJ, v kateri pravijo med drugim: **»Rudarji ne bomo nikoli pozabili štiriletne krvave borbe, v kateri smo se z ramo ob rami borili pod vodstvom KPJ s CK na čelu ter prelivali kri za stvar delavskega razreda in delovnega ljudstva.**

V tekmovanju na čast V. kongresa KPJ smo tudi mi z delom dokazali pravilnost politike naše Partije. Tudi nadalje bomo pod vodstvom KPJ gradili socializem ter tako dokazali vsem tistim voditeljem demokratičnih držav, ki napadajo KPJ in jugoslovanske narode, da s takim dejanjem ne škodujejo samo delavskemu razredu in delovnemu ljudstvu Jugoslavije, temveč tudi delavskemu razredu vsega sveta.

Tudi v bodoče bomo s socialističnim tekmovanjem potrdili neomajno zaupanje naši Partiji s tovarišem Titom na čelu.«

•

Tudi mnogi delovni kolektivi in člani osnovnih partijskih organizacij v okraju **Trbovlje** so na sestankih ogorčeno protestirali proti klevetam rumunskih, madžarskih in drugih voditeljev proti CK KPJ in tovarišu Titu.

S zborovanj so poslali pozdrave našemu vodstvu. Delovni kolektiv tovarne stekla v Hrastniku je poslal borbene pozdrave CK KPJ in med drugim sporočil tudi tole: **»Nikakor ne moremo iti mimo nesramnih klevet, ne moremo in ne bomo dovolili, da se blatijo na tako sramoten način ljudje, ki jim naši narodi popolnoma zaupajo.**

Zato naš delovni kolektiv v znak protesta proti klevetam obljublja Centralnemu komiteju, da ne bo našega stališča in odnosa do dela pri graditvi socializma nobena še tako podla kleveta omajala.

Vsem, ki širijo lažne govorice, pa povemo, da nas s klevetami ne bodo mogli zadržati pri graditvi socializma, ne bodo nam omajali zaupanja v vodstvo, okrog katerega se bomo sedaj še bolj strnili.«

Tudi osnovna partijska organizacija KPS separacije v Trbovljah je izjavila v resoluciji, da popolnoma zaupa vodstvu naše Partije s tovarišem Titom na čelu.

•

Člani sindikalne podružnice OZKZ Poljčane so na skupnem sestanku ostro obsodili klevetniško kampanjo in izjavili, da bodo z uspehi svojega dela dokazali, da državljan Titove Jugoslavije ne kloni glave in ne povesi rok pod bremenom neupravičenih obtožb. V resoluciji pravijo tudi tole: **»Ogorčeni nad tako podlimi obtožbami ne moremo razumeti, kakšen more biti človek, da ga ni sram blatiti ljudi, ki se bore za dobro vsakega delovnega človeka. Voditelji naše Partije so za nas tako svetli liki, da jih ne očrni še tako podla kleveta.«**

Brzojavke, v katerih izražajo ogorčenje nad klevetami nekaterih voditeljev drugih komunističnih partij in držav ljudske demokracije proti KPJ in jugoslovanskim narodom, so poslali še mnogi drugi delovni kolektivi, vaščani, razne ustanove in množične organizacije. Take brzojavke so poslali Centralnemu komiteju KPJ tile: člani KPS okraja Trbovlje, člani osnovne partijske organizacije KPS Izlake, delavci in nameščenci celjskih opekarn, sindikalna podružnica št. 1 v Mostah pri Žirovnici, delovni kolektiv ključavničarske delavnice tovarne dušika v Ruši, gozdni delavci sindikalne podružnice v Šoštanju, člani sindikalne podružnice OLO Maribor-okolica, nameščenci notranjega odseka Celje-mesto, zastopniki KLO Vid, Pobrežje, Tržec—Jurovci in Vareja, vaški aktivisti z območja KLO Ribnice na Pohorju, delavci in kmetje iz Sneberja, KLO Polje, učiteljstvo zapadnega dela okraja Maribor-okolica.

Centralnemu komiteju KPS so poslali brzojavke udeleženci seminarja pri OK KPS Trebnje, sindikalna podružnica tovarne usnja v Ljutomeru, podružnica poljedelskih delavcev in nameščencev v Žavrču, sindikalni aktivisti prosvetnih delavcev v ptujskem okraju, sindikalna podružnica zdravilišča Novo Celje, kolektiv glavne direkcije usnjarske industrije LRS v Ljubljani in prebivalstvo Vojnika.

Delovni kolektiv tovarne »Saturnus« in ljudska študentska mladina Ljubljane sta poslala resoluciji vladi FLRJ v Beogradu, delovni kolektiv kemične tovarne v Hrastniku in sindikalni podružnici javnega tožilstva za glavno mesto Ljubljana in za ljubljansko okrožje pa Centralnemu odboru ESJ.

Tudi po drugih predelih Jugoslavije delovne ljudstvo ogorčeno protestira proti lažnim obtožbam. V Kruševcu je bil te dni protestni miting, ki se ga je udeležilo okrog 3000 delavcev in nameščencev kruševačkih industrijskih podjetij. Delavci, ki so govorili na mitingu, so soglasno obsodili nesramne klevete proti naši državi. V resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta, je med drugim rečeno: **»Pokažimo pred delavskim razredom vsega sveta, da delamo v skladu s teorijo marxizma-leninizma in da živimo ter se borimo za hitrejšo izgradnjo socializma v svoji državi, s tem pa tudi za boljše življenje delovnih ljudi vsega sveta«.**

Podobne brzojavke v katerih izražajo neomajno zaupanje naši Partiji in njenemu vodstvu, so poslali Centralnemu komiteju KPJ v zadnjih dneh med drugim tudi tile: Glavni odbor Enotnih sindikatov Srbije, odbor Ljudske fronte avtonomne oblasti Kosova in Metohije, delovni kolektiv »Šumadije«, delavci in nameščenci »Srbokoteksa«, kolektiv podjetja »Jugodrvo«, delavci in nameščenci gradbenega podjetja »Avala« v Beogradu, delovni kolektiv podjetij »Elektrogradnja« in »Elektrovod«, delovni kolektiv industrije svilenih tkanin »Avala«, mestno podjetje za sadje in povrtnino »Kosmaj« v Beogradu, nameščenci »Jugofolklora«, delavci industrije za suho meso »Srem«, delovni kolektiv podjetja »Majka i dete« iz Beograda, delovni kolektiv okrajne tiskarne »Proleter«, uslužbenci hotela »Majestetic« v Beogradu, sindikalna podružnica podjetja za promet z živinsko krmo »Senjak« iz Beograda itd., itd.,

Sklican je I. kongres Komunistične partije Makedonije

Skoplje, 6. sept. Plenum CK KP Makedonije je na svoji seji z dne 4. septembra t. l. izdal naslednje odločitve: 1. Da se skliče I. kongres KP Makedonije 29. novembra 1948. leta v Skoplju; 2. da se predloži kongresu naslednji dnevni red: a) politično poročilo CK KP Makedonije (referat tov. Koliševski); b) poročilo CK KP Makedonije o organizacijskem partijskem delu KP Makedonije (referent tov. Vidoje Smilevski); c) volitev CK KP Makedonije in federalne revizijske komisije. 3. Vse sreske, mestne in rajonske partijske organizacije morajo izvoliti za kongres po enega delegata na vsakih 50 članov. Delegate za kongres je treba voliti tajno. 4. V času do kongresa je sklicati sestanke vseh celic ter konference okrajnih, mestnih in rajonskih partijskih organizacij, na katerih bodo izvolili s tajnim glasovanjem partijske voditelje dotičnih organizacij.

---

nitni steber ZSSR, — je rečeno v izjavi, — jamčijo, da naš majhni, toda herojski makedonski narod ne bo razpadel. Z nesrečnim makedonskim narodom je treba ravnati odkritosrčno in z manj napakami, ravnati tako, kakor so storili jugoslovanski bratje, ki so pomagali da se je okrepila LR Makedonija in ki nenehoma pomagajo, da se po fašistih opustošena dežela dviga v industrijskem pogledu. Iskanje Bolgarov v Makedoniji odmeva tudi v Jugoslaviji, kjer so se potuhnili elementi buržoaznega razreda v pričakovanju, da bodo tudi oni dvignili glave in zahtevali svojo pravico srbske politične manjšine v republiki Makedoniji.

Geslo »makedonski Bolgar« ima svoje negativne strani, ki škodujejo demokratičnim pozicijam in miru na Balkanu s politične strani. To geslo z zgodovinskega stališča ne more vzdržati kritike. V političnem pogledu je voda na mlin mihajlovistov, ki zahtevajo neodvisno Makedonijo pod angloameriškim protektoratom. Ne smemo pozabiti, da velikobolgarski elementi v vseh treh delih Makedonije podpirajo to geslo, tuje slovanski stvari, in upajo pri tem, da se bo vrnilo gospostvo njihovega razreda.

Izjava ugotavlja nadalje, da si je makedonski narod priboril svobodo z oboroženo borbo proti fašizmu med fašistično okupacijo, ko se je ljudstvo množično dvignilo proti novemu zasužnjevalcu in ko je prišlo do ustanovitve federalne države v okviru FLRJ. Izjava se dotika vprašanja pouka makedonskega jezika v Pirinski Makedoniji in neutemeljene motivacije za prepoved odhoda učiteljev iz LR Makedonije, ter ugotavlja, da ostanejo Makedonci, pa tudi široke množice, pri prepričanju, da se v tem vprašanju izkoriščajo med Informbirojem in KPJ nastali spori.

Ko smo bili v opoziciji, je rečeno v izjavi, smo vedno agitirali: »Narodi so bratje, kadar vzamejo oblast v svoje roke. Zanje ne bo ovir za nacionalno in teritorialno združitev. Narodi se medsebojno razumejo. Imperialisti so sovražniki svobode narodov.« Zakoni marksizma-leninizma ne dovoljujejo komunistom, da bi se krčevito držali ozemelj, ki so zemljepisno in etično določena za druge narode.

Izjava pravi dalje, da so člani Centralnega izvršnega odbora makedonskih prosvetnih društev v Bolgariji in drugi makedonski javni delavci, prek njih pa tudi vsi Makedonci v Bolgariji silno ogorčeni zaradi preiskave v Domu Centralnega izvršnega odbora, zaradi stalnega policijskega nadzorstva in prepovedi raznih kulturnih prireditev, zaradi odstranitve slik Tita in Lazarja Koliševskega itd. Nihče ni trdil, je rečeno v izjavi, da bi se hotel makedonski narod ločiti od bolgarskega ali pa da bolgarski narod in BRP (k) Makedoncev nista podpirala. Trditi to bi bilo za Makedonce sramotno. Sramotno pa je tudi zanikati pomoč KPJ in jugoslovanskih narodov, ki so jo nudili Makedoncem v borbi proti fašizmu in pri organiziranju LR Makedonije.

»Ko izražamo svojo bojazen spričo komplikacij, ki so se pojavile v vprašanju etnične pripadnosti našega makedonskega naroda in v vprašanju prebivalcev Pirinske Makedonije,« je rečeno na koncu izjave, »zahtevamo, naj preneha hrabritev Velikobolgarov in vseh angloameriških agentov, ki skušajo z iskanjem Bolgarov v Makedoniji ribariti v kalnem.«

Izjavo so podpisali za Centralni iniciativni makedonski odbor kulturnoprosvetnih društev v Bolgariji podpredsednik Ange Dinev, dalje organizator pri CK makedonskih kulturnoprosvetnih društev v Bolgariji Blagoj Ivanov, vojvoda kičevski iz ilindenske vstaje, Luka Džerov, študenta D. Danajlov in H. Papazov, delavec M. R. Rošnjakovski, Petar Vasilec Božilov in Olka Karačeva, član mestnega odbora društva »Goce Delčev« v Soviji, študent D. M. Hristov ter člani makedonskega društva »Goce Delčev« Kostadin Milev, Stefan Hristov in Nikola Grujev.

PLENUM GLAVNEGA ODBORA LJUDSKE FRONTE SRBIJE

Za predsednika Izvršnega odbora Ljudske fronte Srbije je bil izvoljen tov. Peter Stambolić

Referat o delu LF Srbije je imel tov. Blagoje Nešković

V nedeljo je bil v Beogradu tretji plenarni sestanek glavnega odbora Ljudske fronte Srbije. Tov. Blagoje Nešković je podal kratko poročilo o delu Ljudske fronte Srbije v razdobju od II. kongresa Ljudske fronte Srbije do danes. Ker je poklican na drugo dolžnost, je tov. Blagoje Nešković podal ostavko in predlagal za predsednika Izvršnega odbora Ljudske fronte Srbije tov. Petra Stambolića. Predlog je bil navdušeno sprejet.

V govoru je tov. Blagoje Nešković dejal med drugim tudi naslednje:

»V borbi za izpolnitev nalog prvega planskega leta petletke so imele organizacije Ljudske fronte Srbije pomembno vlogo, vso socialistično vsebino in so sposobne, da izvršijo konkretne naloge pri graditvi socializma.

II. kongres je nakazal bistvene pomanjkljivosti v dotedanjem delu in postavil nove naloge. Od drugega kongresa, ki je bil marca letos, so naše organizacije izpolnjevale na II. kongresu postavljene naloge, borile so se proti raznim pomanjkljivostim in dosegle pomembne uspehe.

Največja pomanjkljivost, ki jo je naznačil kongres, je bila enostranost planske Ljud. fronte, kar so naše organizacije takoj spoznale in so po kongresu so po kongresu začele izpopolnjevati in izdelovati plane. Pri tem so posebno upoštevale tako imenovane drobne naloge, ki so za kuturni in ekonomski dvig našega ljudstva velikega pomena. V tem smislu je pomagal organizacijam tudi Izvršni odbor Ljudske fronte Srbije s tem, da je konkretno naznačil pomanjkljivosti v planih 120 okrajnih in mestnih organizacij. S koliko resnostjo so se naše organizacije lotile tega problema, dokazujejo pred kratkim objavljeni šestmesečni rezultati njihovega dela. Vrednost opravljenih del v prvem polletju letošnjega leta znaša po nepopolnih podatkih nad dve milijardi dinarjev. Če primerjamo to s skupno vrednostjo del v letu 1947., ki je znašala tri milijarde dinarjev, je jasno, da bo leto 1948. prineslo še večje uspehe.«

Ko je govoril o borbi za izpolnjevanje frontovskih planov, je tov. Nešković dejal, da je uspehom na tem področju v zadnjem mesecu mnogo pripomoglo ustanavljanje delovnih brigad Ljudske fronte, slično mladinskim brigadam. Dasi so posamezne organizacije pristopile k tej zelo važni nalogi brez posebnih političnih priprav, so se v LR Srbiji pokazali pomembni uspehi. Do sedaj je razporejeno v teh brigadah nad 14.000 članov Ljudske fronte.

V minulem razdobju, od II. kongresa pa do danes, se je aktivnost Ljudske fronte širila tudi na nove organizacijske oblike dela. Tako so pri Izvršnem odboru ustanovili še štiri sekcije, in sicer sekcijo za napredovanje gozdarstva, upravo za izgradnjo, komisijo za ideološkopolitično delo in upravo delovnih brigad. Izvršni odbor je na podlagi izkušenj s terena takoj dal navodila vsem okrajnim in mestnim odborom za organiziranje in delo teh sekcij.

Nato je tov. Nešković govoril o raznih akcijah Ljudske fronte ter analiziral uspehe in napake. Poudaril je veliko požrtvovalnost organizacij Ljudske fronte pri vpisu ljudskega posojila, v kontrahiranju in odkupu žit, v povečani skrbi za preskrbo mest, v trgovanju po vezanih cenah, v pomoči zadružni in državni trgovski mreži, v borbi proti špekulaciji itd. Prav tako so organizacije Ljudske fronte dosegle velike uspehe pri gradnji zadružnih domov, katerih graditev se je odvijala po planu. Od 1600 zadružnih domov je zgrajenih 1429, a na preostalih 171 so dela v teku. V zadnjem času so organizacije nudile veliko pomoč tudi pri reorganizaciji našega zadružništva. Ljudska fronta na vasi je pokazala, da razume osnovne naloge v borbi za socializem na vasi in da mobilizira množice za rekonstrukcijo poljedelstva prav po tej poti.

Ko je govoril o kampanji Informbiroja proti KPJ in FLRJ in obrekovalni kampanji v sosednih demokratičnih državah, je tov. Nešković med drugim dejal:

»Zadnja dva meseca te brezsmiselne kampanje sta prepričala slehernega državljana naše domovine, posebno pa še delovni razred, delovne kmete in ljudsko inteligenco o pravičnosti stvari, za katero se bori KPJ s tov. Titom na čelu, in o absurdni in žalostni brezsmiselnosti obrekovalne kampanje nekaterih voditeljev posameznih komunističnih partij. Prav posebno značilno pa je, da v tej nesramni kampanji, ki je žal podobna kampanji imperialistov proti FLRJ, prihajajo vse bolj do izraza prav tisti posamezniki iz vrst nekaterih komunističnih partij, ki so v času narodnoosvobodilne vojne, ko je šlo za »biti ali ne biti«, igrali s svojo stvarno pasivnostjo neprimerno vlogo, s čimer so mnogo škodovali svojim narodom in mednarodnemu delavskemu gibanju. Takšni ljudje brez sramu teptajo pridobitve borbe in naporov naših narodov, pri tem pa dovoljujejo popoln razmah tudi takim mnenjem, kakor so šovinizem, revizionizem itd. kot dediščina reakcionarnega arsenala bivših profašističnih vladajočih klik v njihovih deželah. Tako daleč je torej privedla te voditelje breznačelna obrekovalna kampanja. Hkrati pa pričajo dejstva o zvestobi KPJ in FLRJ do protiimperialistične socialistične fronte z ZSSR na čelu, o doslednem in aktivnem udejstvovanju KPJ in FLRJ v borbi proti imperialističnim provokacijam. Takšna je logika breznačelne obrekovalne kampanje proti KPJ in FLRJ, proti vladi FLRJ in proti CK KPJ s tov. Titom na čelu.

Zato je razumljivo ogorčenje ljudskih množic delavskega razreda, delovnih kmetov in ljudske inteligence naše domovine nad to obrekovalno kampanjo in nad izrodki ter izdajalci tipa Hebrang-Žujović, Arsa Jovanović - Radonja Golubović. Iz naših vrst izginjajo kapitulanti in izdajalci, s čimer se bo še bolj okrepilo zaupanje širokih ljudskih množic v uspešno izpolnitev petletke in v zgraditev socializma v naši domovini.«

Ko je tov. Nešković govoril o planu Ljudske fronte Srbije za leto 1948., po katerem je predvideno delo v vrednosti nad 6 milijard dinarjev, je poudaril, da je treba odpraviti naslednje največje pomanjkljivosti pri delu organizacij Ljudske fronte Srbije: začeti izpolnjevati vse naloge, ki jih predvideva plan; vse člane Ljudske fronte mobilizirati za delo; sposobne ljudi pravilno postavljati na odgovorna mesta; prezaposlenim pa odvzeti nekatere dolžnosti; po vseh vaseh in mestih je treba formirati in aktivizirati osnovne organizacije; izpopolniti tehnični aparat Izvršnih odborov Ljudske fronte v okrajih in mestih, okrepiti ideološkovzgojno delo z vsestranskim študijem marksizma-leninizma in zboljšati razlago političnih dogodkov v naši domovini in v svetu.

Tov. Nešković je zaključil z besedami: »Vložimo vse svoje moči v to, da bo Ljudska fronta Srbije častno izpolnila obveznosti, ki jih je sprejela na II. kongresu Ljudske fronte Srbije pred vsem ljudstvom LR Srbije in pred bratskimi narodi Federativne republike Jugoslavije.«

Sestavljena je nova vlada LR Srbije

V nedeljo je bilo v Beogradu drugo izredno zasedanje Ljudske republike Srbije pod predsedstvom podpredsednika Dušana Petrovića. Na seji je podal dosedanji predsednik vlade LR Srbije dr. Blagoje Nešković ostavko.

Ljudska skupščina je poverila mandat za sestavo nove vlade LR Srbije ljudskemu poslancu Petru Stamboliću, ki je predlagal skupščini naslednji sestav nove vlade: predsednik **Peter Stambolić**, podpredsednik vlade in predsednik Planske komisije **Jovan Veselinov**, podpredsednik vlade **Života Djermanović**, minister za industrijo **Voja Leković**, predsednik Kontrolne komisije **Raja Nedeljković**, minister za gradnje **Dragoslav Marković**, minister za prosveto **Mitra Mitrović** - Djilas, minister za rudarstvo **Mehmed Hodža**, minister za kmetijstvo **Radisav Nedeljković**, minister za pravosodje **Živan Dimitrijević**, minister za socialno skrbstvo **Aleksa Tomić**, minister za notranje zadeve **Slobodan Penezić**, minister za trgovino in preskrbo **Radovan Grković**, minister za gozdarstvo **Miloš Carević**, minister za finance **G. Stojanović**, minister za narodno zdravje **dr. Dragomir Karajović**, minister za delo **Spasenija Babović**, minister v vladi ter predsednik komiteja za znanstvene ustanove vseučilišča in druge visoke šole **Milka Minić**, minister v vladi in predsednik komiteja za srednje in nižje strokovne šole ter tečaje **Milan Popović**, minister za promet **Petar Relić**, minister za komunalne zadeve **Geza Ikvicki**, minister v vladi in predsednik komiteja za zadružništvo **Rista Antunović** ter minister v vladi in predsednik komiteja za vodno gospodarstvo **Dragoslav Motapović**.

Ljudski poslanci so sprejeli z burnim in dolgotrajnim ploskanjem predloženo listo članov nove vlade LR Srbije. Nato je nova vlada na čelu s predsednikom Stambolićem prisegla pred Prezidijem Ljudske skupščine LR Srbije.

Tekmovalne obveznosti na čast I. kongresa ES Jugoslavije za teden gozdarstva

Delovni kolektiv lesno industrijskega obrata žage »Gorjana« je na množičnem sestanku pododbora sindikalne podružnice razpravljal o tednu gozdarstva, ter si je zadal obveze za prostovoljno delo v tednu gozdarstva, in sicer za 791 ur. Ob tej priliki, pa je na čast I. kongresa ESJ napovedal tekmovanje vsem lesno industrijskim obratom LIP-a Bled v sledečih točkah:

1. Kateri delovni kolektiv bo naredil največ prostovoljnih ur v tednu gozdarstva.

2. Kateri delovni kolektiv bo imel največ efekta v prostovoljnih urah (opis kaj vse se je naredilo).

3. Kateri delovni kolektiv bo imel najmanj neopravičenih izostankov od dela v tednu gozdarstva

4. Kateri delovni kolektiv bo zajel večje število članov množičnih organizacij.

Pomen ustanovitve državnih bank za kreditiranje kmetijskih zadrug

Financiranje za kreditiranje kmetijskega zadružništva kakor tudi kreditiranje in financiranje celotnega gospodarstva se je vršilo do sedaj po Narodni banki in po Državni investicijski banki. Zaradi vse večjega razvoja našega gospodarstva je tako osredotočen bančni aparat postal sčasoma preozek in torej ni bil v stanju rešiti nalog, ki mu jih zastavlja razvoj današnjega gospodarstva. Zaradi velikega obsega poslovanja kreditni promet ni mogel biti zadostno povezan z vsemi panogami gospodarstva, ni imel zadostnega pregleda in je ostalo v tem pogledu zlasti zanemarjeno zadružništvo.

Razen teh organizacijskih težav so bile tudi druge, ki so bile posledica samega načina dela, vprašanje planiranja, kreditnih potreb in tudi vprašanje nadzorstva in pomoči zadrugam pri pravilnem izrabljanju odobrenih kreditov.

Najemanje kreditov je bilo povezano z mnogimi formalnostmi, zlasti v pogledu jamstva, pri čemer so zadruge v teh poslih kazale neko bojazen do ožjega sodelovanja s kreditnim aparatom.

Zaradi povečanja investicij iz državnega proračuna kakor tudi važnosti kreditiranja za razvoj zadrug je nastala potreba, da dobi zadružništvo svoje kreditno podjetje.

Po uredbi, ki jo je pred kratkim sprejela zvezna vlada, bodo v republikah ustanovili državne banke, ki bodo kreditirale kmetijstvo in zadružništvo. Te banke bodo v stanju, da bodo v vsakodnevnem stiku z življenjem in delom zadrug temeljito in pravilno proučevale cene ter dajale zadrugam potrebne kredite.

Njihova prva naloga bo, da preskrbujejo zadruge in zadružne organizacije s potrebnimi obratnimi sredstvi. To je velike važnosti za zadruge, ker so potrebe za kredit v trgovini po vezanih cenah in pri odkupih poljedelskih pridelkov zelo velike, z druge strani pa je zaradi potreb polnega vključenja zadrug v gotovinski obračunski promet zadrugam potrebno, da razpolagajo z zadostnimi sredstvi za kritje svojih obveznosti, kakor tudi, da se vključijo v sistem brezgotovinskega plačevanja. To jim bo donašalo znatne koristi v pogledu boljšega in bolj ekonomičnega izkoriščanja denarnih sredstev, zmanjšanja plačilnega prometa, moč nejšega sodelovanja z državnim sektorjem in polne kontrole poslovanja.

Banke bodo kreditirale investicije kmetijskih zadrug. Ta naloga državnih bank je tem večja, ker je v planu rekonstrukcije našega kmetijstva, potrebna bo tudi nabava orodja, strojev, umetnih gnojil, živine in drugih potrebščin, vse to pa bo zahtevalo ogromna denarna sredstva. Da bi zadruge ne trpele pomanjkanja denarnih sredstev, bo znaten del investicij krit s proračunom, ki se bo zadrugam podeljeval po zadružnih bankah. Drugi del sredstev bodo državne banke zadrugam kreditirale. Državne banke bodo napravile tudi finančne plane zadrug in zadr. organizacij, podeljevale bodo kredite posameznim gospodarstvom za nabavo živega in mrtvega inventarja, zgradbo stanovanjskih in gospodarskih zgradb na podeželju.

Za svoje poslovanje bodo banke izkoriščale poleg osnovnih in obratnih sredstev, ki jim jih bo stavljala vlada ljudskih republik na razpolago, tudi zadružne sklade, prosta sredstva zadrug in hranilne vloge.

Državne banke za kreditiranje kmečkega zadružništva bodo ustanavljale svoje podružnice v važnejših gospodar. središčih, svoje delo bodo vršile predvsem po okraj. zadruž, zvezah, ki bodo imele svoje bančne oddelke, in po kreditnih odsekih zadrug na vasi, da bi dosegle čim tesnejše sodelovanje zadružnih republiških zadrug in bank. Ustanovili bodo uprave za financiranje in kreditiranje pod vodstvom zveznega ministrstva za finance. Ta zvezna uprava bo pomagala organizirati zadružne banke in proučevala njihovo problematiko, vodila statistiko in evidenco njihovega poslovanja, organizirala bo in vršila pregled poslovanja zadružnih bank in druge posle v zvezi s kreditiranjem zadrug.

Ustanovitev državnih bank za kreditiranje kmečkega zadrugarstva bo velikanske važnosti za naše zadružništvo. Banke bodo v vseh pogledih podpirale finančno in kreditno poslovanje zadrug in bodo s tem pospešile njihov razvoj.

(Tanjug.)

Ptujski okraj napoveduje tekmovanje vsem OLO Slovenije za boljšo jesensko setev

Tekmovanje bo obsegalo: 1. Kateri OLO bo najbolje pripravil jesensko setev; 2. kateri OLO bo najtemeljiteje izvajal globoko oranje; 3. kateri OLO bo znal najtemeljiteje izrabiti vse agrotehnične mere; 4. v katerem OLO bodo kmetijske zadruge najpravilneje razdelile semensko blago; 5. kateri OLO bo najtočneje izvedel evidenco v času jesenske setve.

OLO Ptuj je po istih točkah razpisal tekmovanje med KLO okraja Ptuj. Tisti, ki bo najbolje izvedel vse te naloge, prejme kot nagrado en kmetijski stroj, strokovno knjižnico in denarno nagrado.

M. R.

V Sloveniji imamo dve šoli za medicinske sestre

Naša zdravstvena služba potrebuje precejšnje število medicinskih sester, dosedanji vpis v šolo za medicinske sestre pa je vsekakor premajhen.

Naše zdravstvo stopa z naglimi koraki naprej, bolnišnice se modernizirajo, razširjajo in izpopolnjujejo. Povsod, kjer se je pokazala potreba, gradimo nove, da bodo lahko zadostile potrebam ljudstva. Popolna medicinska fakulteta, za katero smo se prej desetletja borili, je danes živa stvarnost in iz njenih učilnic prihajajo v službo prvi zdravniki. Na podeželju, v industrijskih centrih in mestih imamo mrežo najrazličnejših zdravstvenih ustanov od posvetovalnic za matere in otroke, dečjih domov, jasli in ambulanc do protituberkuloznih dispanzerjev. Zdravstvo ustanavlja številne zdravstvene šole, v katerih usposablja prepotrebne kadre zdravstvenih delavcev.

Medicinska sestra je za zdravnikom najvažnejši kader zdravstvenih delavcev, je njegova desna roka, pogosto pa s svojim delom ob strani zdravnika nadomesti celo zdravnika. Zato so zdravniki na svojem prvem kongresu, ki je bil pred kratkim, tako poudarjali važnost kadra medicinskih sester. Po njih se prav za prav prenaša v življenje važen del zdravstvenih naporov, preprečevanje bolezni.

Medicinska sestra vodi samostojno vrsto zdravstveno zaščitnih ustanov, kamor štejemo različne posvetovalnice in zdravstvene postaje. Prav tako pa lahko medicinske sestre prevzamejo v bolnišnicah vodstvo posameznih oddelkov in na njih usmerjajo kot glavne sestre delo vsega zaposlenega osrednjega in pomožnega medicinskega kadra.

V Sloveniji imamo dve šoli za medicinske sestre. Prva je v Ljubljani in traja v njej pouk tri leta, druga pa dvoletna v Mariboru. Za sprejem v šolo je potrebno, da je kandidatka izpolnila 15. leto in opravila vsaj nižjo srednjo šolo. Tovarišica, če imaš količkaj veselja za ta lep, o odgovoren poklic, če razumeš potrebe naše zdravstvene službe ter izredno široke naloge v socialistični bodočnosti, pošlji oddelku za strokovno šolstvo ministrstvu za ljudsko zdravstvo LRS čimprej svojo prijavnico za vpis v šolo za medicinske sestre.

P. S.

Odkup živine v novomeškem okraju

Plan odkupa živine v novomeškem okraju ne poteka zadovoljivo, ker so temu vzrok objektivne težave. V mesecu avgustu t. l. je bil določen plan odkupa na 28,000 kg, kar pa je bilo pozneje glede na potrebe delavstva po mesu zvišano na 33,000 kg. Okrajni LO je napravil pravilen razdelilnik za krajevne ljudske odbore in sicer po zmožnosti gospodarstev v vsakem kraju. Tudi KLO so k temu pravilno pristopili, a vseeno odkup ne poteka zadovoljivo, ker je živine vsled vojnega opustošenja in dveletnih suš malo. Zaradi tega mora uprava za odkup v večih primerih posegati po vprežni in plemenski živini, katero potem zamenjajo za klavno. Poleg tega pa morajo večkrat dobiti klavno živino oziroma meso za potrošnike tudi iz drugih republik, kjer so v tem pogledu bolj preskrbljeni. Novomeški okraj ne more iz lastnih virov kriti niti najnujnejših potreb po mesu.

Iz istih vzrokov, to je zaradi pomanjkanja živine se tudi ne more zbirati živine boljše kakovosti in transportirati v druge kraje. Živina se kupuje v novomeškem okraju izključno samo za zakol. V primeru, da dobi odkupna uprava lažjo in mlajšo živino, ki je še dobra za rejo, potem isto zamenja za težjo, ki ni za drugo kot za zakol.

Ker tukajšnji okraj še nima lastnih pitališč za vzrejo živine, je ne more sam hraniti in negovati, pa tudi tukajšni kmetje raje sami redijo živino toliko časa, da je ista godna za zakol in jo nato oddajo v odkup.

Organizacija odkupa živine se je sicer v zadnjem času nekoliko izboljšala, ker so k temu pristopile tudi kmetijske zadruge. Vseeno pa tudi te še nimajo pravega pregleda nad tem, kdo ima pravo živino za odkup in koliko. Posebno pa so še težkoče v tem, ker ni dovolj plemenske živine. Zaradi tega tudi ne morejo v polni meri zadostiti planu odkupa in je bilo samo v mesecu avgustu cca 9.000 kg primanjkljaja.

Odkup se torej zaenkrat v takšnih pogojih še ne more vršiti enakomerno. Poleg tega tudi poedini KLO in nekateri kmetje sami nimajo pravilnega razumevanja za odkup živine. Zgodili so se tudi primeri, da so kmetje zatajili dejansko število svoje živine, ker so smatrali, da jim jo na ta način ne bo treba oddati, ter da bodo kasneje mogoče isto lahko draže prodali. Sicer pa se je v zadnjem času stanje v tem pogledu precej izboljšalo.

M. V.

OBVEZNA ODDAJA PRAŠIČEV

ŠČITI MALEGA IN SREDNJEGA KMETA TER ZAGOTAVLJA PRESKRBO DELAVSTVA IN NAMEŠČENSTVA Z MAŠČOBAMI

Zaradi čim boljše in zadostne preskrbe delovnih ljudi z maščobami in z mesom je bil na osnovi uredbe o obvezni oddaji klavne živine po vsej državi izvršen odkup prašičev. Predvsem močnejši kmetje so zavirali izpolnitev plana obvezne oddaje klavne živine in prašičev, in to na škodo malih in srednjih kmetov, ki so bili pripravljeni zadostiti potrebam preskrbe tržišč in industrijskih centrov. Vendar je še vedno bilo pomanjkljivo preskrbovanje delovnih ljudi z maščobami. Na drugi strani pa je bilo po vsej državi opaziti, da so močnejši, špekulantsko nastrojeni kmetje, najrazličneje kupčevali s svinjami in maščobami, in to na škodo delovnega ljudstva.

Da se prepreči špekulacijo s svinjami, ki jih imajo veliki špekulantsko usmerjeni kmetje, je ljudska oblast izdala odredbo, da se odkupi od velikih kmetov, ki imajo redno določen plan obvezne oddaje, vse svinje, ki bi bile sicer predmet špekulacije. Posamezni KLO, ki so marsikje preveč obremenili zlasti male in srednje kmete s planom obvezne oddaje svinj, hkrati pa so ščitili špekulantske kmete, so zdaj znova pregledali in določili višjo obvezno oddajo prašičev, predvsem velikim kmetom. Mnogi srednji in vsi mali kmetje so po novem planu oproščeni obvezne oddaje prašičev, celoten plan pa so znižali približno za 50%. Hkrati je bil celoten plan oddaje prašičev postavljen v skladu z letnim prirastkom in zajema le majhen del prirastka. Nov plan vsekakor zagotavlja redno vzrejo prašičev za potrebe kmečkih gospodarstev, omogoča izpolnitev obvezne oddaje in dopušča presežek za potrebe prostega trga.

aZradi intenzivnejše vzreje svinj in da se plan svinjereje doseže, so na državnih posestvih, v kmečko obdelovalnih zadrugah in v okrajnih ekonomijah organizirali vzrejališča in pitališča. Na vzrejališčih bodo gojili plemensko živino za nadaljnje povečanje staleža prašičev in za razmnoževanje. Na pitališčih pa bodo pitali prašiče za proizvodnjo maščob. Za še boljše doseganje uspehov na državnem sektorju svinjereje je uvedena veterinarska služba.

Ravno s tem, da bodo na državnih posestvih in okrajnih ekonomijah dvignili z najboljšimi načini vzrejo svinjereje, bo zagotovljena zadostna preskrba z maščobami za delovno ljudstvo, hkrati pa bodo državna posestva dokazala, da so sposobna obvladati socialistično proizvodnjo zelo važne panoge živinoreje.

Ob otvoritvi novega sindikalnega doma v Trbovljah so proglasili 33 udarnikov

Trbovlje, 6. septembra.

Včeraj je bila v zapadnem obratu rudnika v Trbovljah slovesna otvoritev sindikalnega doma, ki so ga rudarji zgradili v roku enega meseca, večinoma s prostovoljnim delom. Ob tej priliki so za najboljše delovne rezultate v produkciji 33 rudarjev proglasili za udarnike. Svečanosti se je udeležila velika množica rudarjev in trboveljskega prebivalstva, prisostvovali pa so ji tudi zastopniki nekaterih rudnikov Slovenije in Hrvatske.

Po otvoritveni besedi predsednika sindikalne podružnice zapadnega obrata tov. Vozla Franca je spregovoril član okrajnega komiteja KP tov. Pečar Otmar, ki je poudaril važnost proglasitve novih rudarjev za udarnike, kajti oni predstavljajo glavni steber izpolnjevanja nalog rudarske industrije. Za tem je tov. Pečar govoril o klevetah, ki se danes širijo proti naši Partiji v inozemstvu. — Dejal je, da daje naše delovno ljudstvo s svojimi delovnimi uspehi dovolj jasen odgovor obrekovalcem in klevetnikom. Tudi 33 novih trboveljskih rudarjev-udarnikov predstavlja dokaz, da se bo pri nas socializem gradil z nezmanjšanim tempom in da bomo na tej poti tudi zmagali.

Ob zaključku govora, ki so ga zborovalci večkrat prekinjali s spontanim odobravanjem so rudarji zahtevali, naj se takoj skliče tričlanska komisija, ki bo sestavila protestno resolucijo v zvezi s klevetami proti naši državi. Čitanje resolucije so rudarji navdušeno pozdravili z vzklikanjem Komunistični partiji Jugoslavije in voditelju naših narodov tovarišu Titu.

Za tem je bila slovesna proglasitev novih udarnikov trboveljskega rudnika. Prvič je dobilo častni naslov udarnika 17 najboljših rudarjev, in sicer: **Izgoršek Franc, Novan Ivan II., Simončič Franjo, Gazduč Franjo III., Mrežar Alojz, Kunič Jože., Posavec Mirko, Vinček Anton, Haurek Slavko, Breški Drago, Starčej Franc, Žitnik Pavla, Sapotnik Adela, Kunič Ivan II., Ivančevič Tono, Jager Mirko in Gazdič Tomo.** Drugič so bili proglašeni za udarnike: **Hančič Franc II., Žgalin Franc, Molan Ernest, Černe Antonija, Kvas Marija, Humski Fani, Levičar Marija, Kostanjevic Mara, Levec Ivan in Kolander M. Šribar Ana.** Tretjič so dobili naziv udarnika 3 tovarisi, in sicer **Skrinjar Franc, Zagorišek Anton in Komljanc Anton,** četrtič pa **Cirar Franc in Podreberšek Jože.**

Udarnikom je čestital predsednik sindikalne podružnice upravnega odbora rudnika tov. Okoren Vili, ki je dejal, da vsi dosedanji uspehi trboveljskih rudarjev dokazujejo, da bodo uspešno izpolnjene naloge petletnega plana.

Ob zaključku je sledil kulturni nastop s pevskimi in recitacijskimi točkami.

V TEDNU GOZDARSTVA

V nedeljski akciji je sodelovalo veliko število prostovoljcev

Kljub slabemu vremenu je v nedeljo sodelovalo pri gozdnih delih nad 2600 članov ljubljanskih sindikalnih podružnic. Pohvalo zaslužijo udeleženci prostovoljnega dela, saj jih niti dež ni odvrnil od obljube, da bodo skupno z gozdnimi delavci prispevali k izpolnitvi gozdnega plana.

Med prostovoljci, ki so delali v Kočevju se je najbolj izkazalo 12 mladincev (skoraj vsi so SKOJ-evci), ki so kljub dežju naložili pet vagonov in razložili 30 kamionov. Kočevski šoferji so od zgodnjega jutra prevažali les s kamioni, katere so sami nakladali. Prav tako so poštni uslužbenci in uslužbenci »Slovenija-les« ter ostali prostovoljci v Dobrem polju, Ortneku in v Velikih Laščah delali na skladiščih in žagah 140 ljubljanskih prostovoljcev, ki so delali od Novega mesta do Straže, je naložilo 27 vagonov drv ter so spravili po žičnici 70 kubičnih metrov lesa.

Udeleženci delovnih akcij na sektorju Kamnika so delali v Trzinu, Domžalah, Jaršah in Kamniku. Zaradi dežja so delali le štiri ure, dočim je 24 vajencev industrijske šole kurilnica Šiška vztrajalo in je vsak od njih napravil po šest ur.

Izredno iznajdljivost so pokazali člani gozdnega gospodarstva na Bledu. Neurje je v nedeljo ponoči precej poškodovalo ceste na Pokljuki, kamor bi morali v nedeljo ljubljanski prostovoljci. Ker je bilo zaradi teh okvar delo na Pokljuki onemogočeno, so prostovoljce pravočasno razdelili po žagah, skladiščih in razkladalnih postajah od Bleda do Bohinja. 300 prostovoljcev je delalo na sektorju od Verda do Rakeka. Na Verdu je 20 gluhonemih razžagalo 30 kub. metrov lesa. V Planini se je ljubljanskim prostovoljcem pridružilo tudi precej domačinov. Iz Rakeka so prostovoljce poslali v različne kraje: 25 v Begunje, 35 na Pečetov laz pod Snežnikom, 15 v Babno polje, 40 v Marof pri Starem trgu in 12 v Cajnarje. Nekateri pa so ostali na postaji v Rakeku. Lep primer vztrajnosti je pokazalo 50 borcev JA, ki so s podajanjem iz roke v roko zložili ob cesti 120 kub metrov bukovih drv. V Ravniku so prostovoljci naložili 3 vagone lesa in planirali teren. V Grčarevcu je 15 prostovoljcev naložilo 2 kamiona. Iz Cerknice, Grahovega in Begunj se je udeležilo prostovoljnega dela le nekaj domačinov, dočim iz Loške dolini nihče. Dež, ki je oviral nedeljsko akcijo je onemogočil tudi 71 gozdnim delavcem, ki grade gozdno cesto pod Snežnikom, da bi že prvi dan pričeli z delom, kajti obljubili so, da bodo v tednu gozdarstva napravili 500 m nove ceste., 12 gozdnih delavcev pa se je zavezalo, da bodo za pol metra razširili 700 m lovske poti. Prav tako je 10 tesačev v Cajnarjih, ki so hkrati mali posestniki, obljubilo, da bodo v gozdarskem tednu v Strmici stesali 182 kub. metrov lesa.

V nedeljski akciji za gozdarski teden je kljub slabemu vremenu sodelovalo lepo število prostovoljcev ljubljanskih sindikalnih podružnic. Nujno pa je, da omenimo pomanjkljivo organizacijo v pretekli nedelji. A ne samo pomanjkljiva organizacija! Opozoriti je potrebno posamezne prostovoljce, ki bi z boljšo disciplino pomanjkljivo organizacijo lahko izboljšali.

Izredni vlak, ki je peljal prostovoljce proti Rakeku je imel že v Ljubljani polurno zamudo. Na Rakeku se je zamuda pri odhodu na delovna mesta še povečala. Funkcionarji, ki so morali na Rakeku organizirati prevoz prostovoljcev, sami niso dovolj točno vedeli, koliko ljudi kje potrebujejo. Primer, da so morali prostovoljci na Snežniku izprazniti kamion, s katerim so šele odšli v Pudob po orodje, vsekakor dokazuje, da se tam niso dovolj pripravili za akcijo. Izgovor na dež — ni opravičljiv. Sploh je bilo opaziti, da niso zadostno upoštevali potreb po zaposlitvi prostovoljcev. V Grčerevcu je 15 ljudi naložilo le 2 kamiona — sicer pa niso imeli drugega dela, čeprav so bili prostovoljci voljni delati. Še slabša je bila organizacija pri povratku. V Begunje so zjutraj pripeljali s kamionom 25 prostovoljcev — zvečer so se morali isti vrniti peš na Rakek. Seveda so zaradi tega zamudili izredni vlak, odgovorni vodje transporta pa se niso niti pozanimali, čemu vseh prostovoljcev še ni nazaj.

Grajo zaslužijo oni posamezniki, ki so se opili z vinom. Ni bil to izlet, temveč delovna akcija. Primer, da je zaradi pijanosti dveh tovarišev prišlo do pretepa, je vreden graje. Potrebno je, da sindikalna podružnica pokliče tiste člane na odgovornost, kajti zaradi opijanjenosti nekaterih tovarišev, ki so povzročili pretep — je vsa skupina zamudila vlak.

Do nerazumevanja med prostovoljci in železniškimi uslužbenci je prišlo tudi na postaji Lesce—Bled. Res je, da je imel tovorni vlak z Jesenic, kateremu so priključili še vagone s prostovoljci, zamudo. Namesto ob 18.16 uri, ko bi morali oditi prostovoljci iz Lesc, je vlak odpeljal šele ob pol 22 uri. Odnos službujočih uradnikov v Lescah, kakor nekega miličnika, vsekakor ni bil napram prostovoljcem tovariški. Prostovoljci, ki so bili vsi premočeni, so upravičeno zahtevali pojasnila zaradi zakasnitve odhoda, vendar tega niso dobili. Iz neznanega razloga se je pri Medvodah vlak še pretrgal. Ena skupina udeležencev z Bleda se je vrnila v Ljubljano ob dveh ponoči, druga pa šele ob tretji uri. Če je bila preobremenjenost vlaka že iz Jesenic tolikšna, da bi bilo računati s pretrganim vlakom zaradi priključitve vagonov na Lescah bi vsekakor morali odgovorni železničarji s tem računati prej.

Vse pomanjkljivosti in napake s prve nedeljske akcije se morajo upoštevati za naslednjo nedeljo. Zlasti sindikalne podružnice naj za prihodnjo nedeljo temeljiteje organizirajo svoje brigade, da bo delo pri razmestitvi prostovoljcev lažje. Prav tako pa naj opozore ljudi, da je to delovna akcija in ne izlet. Vsekakor bi bil delovni učinek z nedeljske delovne akcije mnogo večji, če bi že v pripravah posamezni odgovorni funkcionarji upoštevali potrebe po razmestitvi delovne sile in računati s pravočasnim povratkom na vlak in slično.

V 47 dneh so zgradili 30 km dolgo železnico

V nedeljo so izročili prometu železniško progo na Pančevskem ritu. Ta železnica ima največji pomen za preskrbo Beograda. Na Pančevskem ritu se bodo razvila velika in napredna kmetijska posestva pod skupno upravo. Prostrano ozemlje bo prepreženo z lokalnimi progami, da bo omogočeno čim bolj umno gospodarstvo, glavna proga, ki so jo zdaj zgradili, pa bo vezala posestva z Beogradom.

Progo je gradilo 4500 mladine, ki je sestavljala 24 mladinskih brigad, in 4 sindikalne brigade. Zgradili so jo v 47 dneh ali 5 dni pred rokom. Opravili so veliko delo: zemeljska dela so znašala 148.000 kub. metrov, položiti pa je bilo treba nad 30 km tira s petimi kretnicami. Mnogi delavci so se odlikovali z vnetim delom. Iz vrst mladinskih brigad je bilo proglašenih 780 udarnikov, 1259 sodelujočih je pa bilo pohvaljenih. Med kongresom so si še zlasti prizadevali, da bi čim bolj presegali norme. Skupno je bilo opravljenih 1,160.000 delovnih ur.

KRATKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

V Vojvodini bodo pri jesenski setvi povečali površino za pridelovanje pšenice, krmske in industrijske rastline. Letn dela so na splošno že končali do konca avgusta. Preorali so večino strnišč, na primer v somborskem okraju nad 94 %. Za jesensko setev imajo tudi zagotovljene zadostne količine semena.

3400 hektarov ledin in zanemarjenih zemljišč bodo obdelali v kumanovskem okraju (Makedonija). Med letošnjo jesensko setvijo bodo posejali za 25 % več krmskih rastlin kakor lani. Pridelovali pa bodo tudi precej več maka za pridobivanje opija in bombaža.

V Vojvodini so že dozorele sončnice in ob koncu avgusta se je začel odkup sončničnega semena. Pridelek odkupujejo kmetijske zadruge.

Frontne delovne brigade za pomoč delavcem v podjetjih ustanavlja Ljudska fronta v Srbiji. Brigade sestavljajo skoraj v vseh okrajih. Namen je, da delovne brigade priskočijo na pomoč delavcem v podjetjih, kjer primanjkuje delovnih moči in tako omogočijo izpolnitev proizvodnega plana.

Tudi na Hrvatskem se dobro pripravljajo na jesensko setev. Kmetijske strojne postaje sklepajo pogodbe s pridelovalci za oranje. Načrt kontrahaže za globoko jesensko ali zimsko oranje so do konca avgusta izpolnili do 94 %, za jesenska setvena dela pa do 83 %. Posamezne kmetijske strojne postaje so sklenile pogodbe za mnogo večje površine kakor je bilo prvotno določeno. V Slavoniji so pripravljalna dela najbolj napredovala pri kmetijskih delovnih zadrugah. Skoraj v vseh okrajih bodo posejali več žita in industrijskih rastlin kakor lani. Seme imajo po večini že zagotovljeno.

V LR Srbiji gradijo 1401 zadružni dom. Ob koncu avgusta so kopali temelj ali zidali pritlično zidovje pri 1123 domovih. Pod streho je bilo 141 domov, vrh pa je doseglo 137 stavb.

642 milijonov din znaša vrednost prostovoljnega dela v Vojvodini od 1. januarja do 1. avgusta. Vrednost prostovoljnega gradbenega dela je dosegla 227 milijonov din. Mnogo prostovoljnega dela so člani Ljudske fronte opravili zlasti v kmetijstvu, tako da njegova vrednost presega 365 milijonov din. Prišteti je pa še treba 11,400.000 din, kolikor znaša vrednost prostovoljnega dela na zdravstvenem področju.

Zemeljska dela na zagrebškem odseku avtomobilske ceste končana. Člani zagrebške Ljudske fronte so se obvezali ,da bodo do 31. avgusta končali zemeljska dela na odseku ceste, ki ga gradijo sami. To obveznost so izpolnili. Do 20. oktobra mora biti ta odsek ceste že tlakovan, kakor so se zavezali. Vendar pričakujejo, da bodo delo končali celo prej.

Strojno obdelovanje zemlje v Sloveniji za jesensko setev. Sklepanje pogodb za obdelovanje zemlje s stroji se je že začelo med kmeti in upravami strojnih postaj. Trajalo bo do 20. septembra.

Prodaja kmetijskega blaga po vez. cenah razširjena tudi na gosje in račje perje. Minister za trgovino in preskrbo je izdal odločbo o kupovanju gosjega in račjega perja. ePrje smejo kupovati kmetijske zadruge ali okrajne zadružne zveze le če sklenejo pogodbo z državnim odkupnim podjetjem, ki odkupuje perutnino, jajca in perje.

V Vojvodini so do 27. avgusta odkupili tri četrtine obvezne oddaje pšenice. Odkup obveznih presežkov so že končali v Novem Sadu, Zrenjaninu, Sremski Mitrovici in senčanskem okraju. Odkupni načrt so presegli v senčanskem okraju, v Vršcu in Pančevu.

Trgatev v Istri in Hrvatskem Primorju se je letos zaradi deževnega vremena zavlekla za štirinajst dni. V nekaterih okrajih je precej boljša letina kakor lani. Pred trgatvijo so odkupna podjetja sklepala z vinogradniki pogodbe za prodajo grozdja ali vina. Sklepanje pogodb se je začelo že maja. Do konca avgusta so sklenili pogodbe za 20% določenih količin.

70% žita obvezne oddaje je bilo odkupljeno do konca avgusta v vsej državi. Odkup se je v mnogih okrajih začel pozneje kakor so računali, zlasti v Bosni in Hercegovini vendar so bili doseženi zadovoljivi uspehi. Le 5% pridelovalcev ni oddalo žita v predpisanem roku. Najboljše uspehe so dosegli v Vojvodini.

V zadrskem pristanišču dvigajo dve ladji. Za dvig ladje »Beograd« so končana vsa pripravljalna dela. Priprave za dvig druge ladje, »Mar Bianco«, pa bodo trajale še približno mesec dni.

Nad 24 milijonov din so prihranili v letošnjem prvem polletju v zemunski kurilnici. Kurilnica je bila med vojno popolnoma razdejana. V treh letih so jo obnovili in letos so v prvem polletju prihranili pri gorivu, mazivu in materialu 24,278.740 din. Polno lastno ceno so znižali za 27%.

Majhna delavnica se je razvila v veliko rečno ladjedelnico. V Zrenjaninu je pred vojno obratovala majhna delavnica za popravila rečnih ladij; po osvoboditvi se je obrat začel naglo razvijati in je že prvo leto imela precej delavcev. Doslej se je proizvodnja povečala skoraj za sedemkrat od leta 1945. Uvedli so brigadni delovni način in delo po normah. Dela 32 brigad.

Rudnik Kočevje skrbi za boljšo preskrbo delavstva

Vedno večje število delavstva, ki je zaposleno po raznih podjetjih v Kočevju, ni moglo biti pravilno oskrbljeno iz samega centra, zato je uprava rudnika skupno s sindikatom začela razmišljati, kako bi svoje delavstvo čim bolje oskrbela z vsem kar delavcu pripada.

Menza mora imeti kvaliteten kruh, so razpravljali na obratnih konferencah in danes pekarija oskrbuje menzo z 80 abonenti in 65 vojnih ujetnikov z res okusnim kruhom.

Tudi po meso ni treba več v Kočevje. Do sedaj se je tudi prakticiralo, da je mesar bil obenem tudi ekonom menze, kar pa se ni prav dobro obneslo.

Hrana in čistoča v menzi je mnogo boljša, pravijo rudarji. Kljub temu, da jo sedaj vodi ženska, ki po pojmih prejšnjih ekonomov ni za ta posel. Tov. Hegler Ana pa je s svojo požrtvovalnostjo dokazala, da prekosi vsakega »ekonoma« v vodstvu kuhinje.

Delavci so skrbno obuti. To je bil predmet mnogih obratnih konferenc. Mestne čevljarske delavnice niso zmogle niti popravil, kaj šele da bi izdelovale nove čevlje. Z ustanovitvijo čevljarske delavnice je rudarjem mnogo prihranjenega že na času, ker je delavnica, ki izdeluje tudi nove čevlje za delavce in člane družine, pri samem obratu. Poslovodja Črček, ki je povratnik iz Francije, se zadovoljno smehlja, ker je mnogo pripomogel k odpravi tega problema. Sedaj je poleg njega zaposlenih pet pomočnikov in en vajenec.

Pred kratkim je bila ustanovljena tudi krojaška delavnica. Kolikšna je bila potreba po njej, pove dejstvo, da imajo dela že za pol leta naprej. Do sedaj so bili tu zaposleni samo trije krojači, a v najkrajšem času bo treba delavnico razširiti.

Zakaj ne bi imeli še svoje mlekarne? Do sedaj je marsikatera žena rudarja zgubila vse dopoldne pred mestno mlekarno, a v avgustu je rudnik ustanovil lastno mlekarno. Mleko sicer ni še iz lastne ekonomije, ker v tem letu ni bilo mogoče sezidati hlevov, vendar pričakujemo, da bodo tudi to imeli že tekom drugega polletja, pravijo rudarji.

Skupno z rudarji se preskrbujejo tudi delavci iz tekstilne tovarne v Kočevju, ki imajo z rudarji skupen konzum in posebej še poslovalnico v Kočevju.

V Šalki vasi imajo rudarji svojo restavracijo. V prizidani verandi pa je prostor za množične sestanke, dokler ne bo sezidan rudarski dom, za katerega se že sedaj pripravlja, začetkom leta 1949. pa ga bodo s prostovoljnim delom zgradili.

Kot ostalim podjetjem tako je bila tudi rudniku spomladi dodeljena zemlja, nekako 40 ha. Od tega je uprava zaradi pomanjkanja delovne sile (ali zaradi nepravilne organizacije?) polovico zemlje razdelila med rudarje, polovico pa jo je obdržala za svojo ekonomijo. Rudarji, ki so zemljo dobili, so jo tudi lepo obdelali, medtem ko gre na ekonomiji vse nekako počasi. Nasejano je bilo precej ovsa, ki se je tudi nekoliko kasno žel, otava, za katero bi bil že čas, da se pospravi, tudi še stoji. Verjetno se uprava in sindikat nista poglobila v ta problem, ker sicer ni dvoma, da ga nebi uspešno rešila, kakor sta ostale.

J. R.

Življenje in delo MDB na gradnji proge Sežana-Dutovlje

8 km od Trsta gradi jugoslovanska mladina novo progo Sežana—Dutovlje, ki je po krivični razmejitvi Jugoslavije z Italijo nujno potrebna v našem gospodarstvu in ostalem prometu. Progo so začeli graditi že sredi marca, toda uspehi so se pokazali šele tedaj, ko so prišle mladinske brigade iz vseh krajev Slovenije. Te brigade sestavlja samo vajeniška mladina iz vseh strok. Do sedaj je delalo na tej progi 17 brigad. V zadnjem tednu so odšle 3 brigade.

V zadnjem 10 dnevnem nalogu je delalo 5 brigad, kompresorska četa in četa V. kongresa. Izkopale, natovorile in prevozile so 2956 m³ materiala in zvrtale 1878 m lukenj za mine. Delo je otežkočeno tudi s tem, ker manjka tehničnih priprav, kompresorjev itd. Trde skale so kaj uporne in se ne vdajo kar tako udarcem krampov.

Vajeniška mladina je dosegla lepe uspehe tudi pri kulturnoprosvetnem delu. Na razstavi v Sežani so brigade razstavile stenčase, humoristične časopise, slike, kipe, miniaturo bodoče proge, modele letal itd. Med primorskim ljudstvom je razstava vzbudila veliko zanimanje. Prav tako je bil uspešno izveden festival v Sežani s kulturnim in fizkulturnim sporedom in parado vseh brigad.

Brigadirji imajo veliko zanimanje za kulturnoprosvetno delo.

Od 1. julija do 20. avgusta so imeli 106 prireditev, od teh 7 fizkulturnih, 25 dramatskih in 74 ostalih. Prečitali so nad 950 knjig. V prostem času je bilo 275 študijskih ur. Izmenjanih je bilo 90 stenčasov. Vsak dan izhaja bilten »Udarnik«, ki objavlja dnevne rezultate posameznih brigad pri fizičnem in kulturnoprosvetnem delu, fizkulturi, higieni, disciplini itd. V njih popularizirajo tudi najboljše brigadirje.

Ideološko politično-vzgojno delo je doseglo tudi lepe rezultate. V istem razdobju je bilo 157 predavanj, od teh 99 političnih, 21 poljudno znanstvenih in 37 strokovnih. Poleg tega je bilo 48 političnih konferenc. Brigadirji se radi udeležujejo predavanj, seveda je treba posvetiti veliko pažnjo metodi in načinu predavanja, da so vsakemu brigadirju dostopna in razumljiva. Brigadirji so se spoznali z najosnovnejšimi pojmi marksizma-leninizma, natančno so predelali material V. kongresa, spoznavajo se z našo novo družbeno ureditvijo, zasledujejo delo in življenje naših narodov in najvažnejše dogodke v svetu.

Tudi na fizkulturnem polju so dosegle brigade lepe uspehe. Od 1. julija do 20. avgusta je tekmovalo 1753 brigadirjev za fizkulturni znak. Položili so 11.724 norm. Poleg tega je bilo odigranih mnogo tekem, v brigadah samih ali pa med brigadami. Tekmovali so v odbojki nogometu, šahu, boksanju itd. Brigadirji so dobili takšno veselje do fizkulture, da izkoristijo zanjo ves prosti čas.

Tekmovanje za V. kongres je bilo uspešno zaključeno. Sedaj pa so si brigade napovedale novo tekmovanje v čast IV. kongresu LMJ.

Poleg brigad, ki so še na progi, in poleg plačanih delavcev iz sekcije pa dnevno prihajajo na prostovoljno delo številne skupine mladinskih in drugih množičnih organizacij iz okraja Sežana. Na delu ostajajo 1 do 15 dni in delajo z velikim delovnim poletom. V nedeljo 29. p. m. je bilo na delu preko 800 ljudi iz okraja in skupina iz Ljubljane. Prav tako je živahno med tednom. Na delo so prišli aktivi LMS: iz Štanjela, Hruševice, Štjaka, Černotič, Kobdilja, Skopljega, Koprive, Materije. V četrtek so prišle na progo tudi skupine članic AFŽ iz Pliskovice in Krajne vasi.

Med otroci - begunci iz Egejske Makedonije

Blizu Ptuja, ob Dravi pod Halozami stoji grad Borl. Nekdaj pusta, siva stavba na skali je sedaj polna življenja. Nad tristo otrok iz Egejske Makedonije in z njimi petnajst žena in deklet, ki so zbežali spomladi iz Grčije pred nasiljem monarhofašistov, je našlo tu zavetišče.

»Iz okolice Lerina smo doma. Moj mož je bil dve leti Titov partizan. Ker ob koncu vojne pri nas še ni bilo svobode, je šel zopet v Markosove čete. Že tri leta se bori. Ko so monarhofašisti proti koncu marca napadli našo vas, smo žene z otroki zbežale v planine. Težko je bilo. Bredle smo sneg do pasu in še čez. Šle smo nato v Jugoslavijo, da se rešimo pred fašisti. Sprejeli ste nas kot oče in mati.« Tako pripoveduje Paraška Panovska, ki ima s seboj sinčka in skrbi obenem še za dvajset drugih malčkov.

Podobna je zgodba vseh drugih beguncev. Iz Trsja se je na primer umaknilo v Jugoslavijo stosedemnajst ljudi. Osemnajstletna Velika Trajkova pravi, da so krajevne organizacije Narodnoosvobodilne fronte, žena in mladine poslale z otroki tudi nekaj žena in deklet za spremljevalke. Trideset malčkov iz te vasi sedaj ona vodi. Po prihodu v Jugoslavijo so živeli begunci nekaj časa v Beli Crkvi v Vojvodini, nato pa so prišli poleti v dveh skupinah v Ljubljano. Dva tedna so bili tu na bazi, nato pa so se pripeljali v Borl. »Tu bomo ostale toliko časa, dokler ne bo Grčija svobodna,« pravijo spremljevalke otrok.

Življenje v gradu je lepo urejeno. Že ob pol sedmih vstanejo. Dosti je dela z oblačenjem in umivanjem tristo otrok. Mnogi tega sami še ne znajo saj so stari od dve do sedem let. Kljub temu pa znajo v lepem redu prikorakati na dvorišče, kjer zapojo nekaj partizanskih pesmi — makedonskih, pa tudi srbske znajo — nato pa telovadijo pod vodstvom mlajših spremljevalk. Tudi kolo zaplešejo včasih. Najbolje ga zna voditi sedemletna Beba Koku, Vlahinja iz Pisoderija. Živahno dekletce je. Če pa jo vprašaš, zakaj je zapustila rojstno vas, se zresni, ko pripoveduje: »Ameriška letala so bombardirala našo vas. Skoraj sami otroci smo zbežali ponoči v hribe. Moja mama je ostala doma. Rekla mi je, naj grem, da bom ostala živa. Ko pa bo moj očka-partizan zmagal, se bom pa vrnila domov.«

Tudi za zdravje malčkov je preskrbljeno. Po obilnem zajtrku je vsako jutro ambulantni pregled. Otroci so se ga že tako navadili, da pridejo kar sami k zdravniški sestri Mariji, če jih kar koli boli. Seve bo potrebno za njihovo zdravje še več truda. Za to se zanima tudi ministrstvo za ljudsko zdravstvo, ki je ukrenilo vse potrebno, da bo okrajna zdravnica iz Ptuja večkrat splošno pregledala vse otroke.

Dopoldne so otroci igrajo. Včasih plešejo kolo včasih pojejo, fantje pa so našli na dvorišču pred gradom nekaj opeke in sedaj zidajo hišo z dvema sobama in vhodom, seveda brez temeljev in strehe.

Poseben živ-žav je bil zadnjo soboto. Iz Ljubljane je prispel tovorni avto Rdečega križa, naložen s hrano ,obutvijo, raznimi potrebščinami za otroke in tudi z igračami! Alojz, upravnik doma, je hotel konjičke, gugalnice, vozove, punčke in drugo pravično razdeliti med otroke, pa ni šlo. Dorbiž ga je kar obkolil in v nekaj minutah je vse igrače razdelil. Bilo je tudi nekaj joka, ker igrač ni bilo dovolj za vse, pa so se otroci nazadnje le potolažili. Zvedeli so namreč, da bodo kmalu dobili še toliko igrač, da bo imel vsak svojo. Včasih gredo otroci pod vodstvom spremljevalk in vzgojiteljice Nade tudi na sprehod v bližnjo okolico ob Dravi ali v Haloze.

Popoldne mine na podoben način. Po obilnem kosilu se otroci naspe, potem pa se spet igrajo na prostem, ali pa sprehajajo okrog gradu. Teže je, kadar je deževno vreme, ker v stavbi še ni primernih prostorov za igre. Kmalu pa bodo za to pripravili štiri velike sobe; opremili jih bodo z mizicami in stolčki, podobno kot domove igre in dela. Hitro mine dan in ob osmih je po večerji v otroških spalnicah že popolna tišina.

Uprava ima s tolikim številom otrok mnogo skrbi Poverjeništvo za trgovino in preskrbo pri OILO Ptuj jim pomaga pri nabavi živil. Begunci in begunke so prišli iz Grčije slabo oblečeni. Glavni odbor RKS je že poskrbel, da bodo otroci in odrasli dobili vsa potrebna oblačila za zimo. Otroci bodo prejeli med drugim vsak po en plašček, oblekico, hlače in jopi, visoke čevlje ter perilo, žene pa zimski plašč, dve obleki, čevlje in perilo. Torej se jim mraza ni treba bati. Za zimo je pripravljen tudi že premog iz bližnjega rudnika in drva; to pa je treba še pripeljati v grad. Vodo morajo sedaj še voziti vsak drugi dan z avtom, da napolnijo rezervarje; kmalu pa bodo uredili v stavbi vodovodne naprave. Tudi za napeljavo

Takole se zabavajo malčki pod vodstvom svoje spremljevalke

električnega omrežja do gradu je že dogovorjeno. Pri nakladanju premoga, napeljavi vodovoda in električnega omrežja bo pomagala tudi mladinska delovna brigada, ki jo zbira okrajni odbor LMS.

Za vzgojo otrok bo treba še bolj poskrbeti. V kratkem bo prišlo še pet otroških negovalk. Četrtina otrok je stara že sedem let ;zanjo bo treba pripraviti šolo z dvema razredoma, seveda v makedonskem jeziku. Ministrstvo prosvete za to stvar že skrbi in bo poiskalo učitelje. Pionirji iz Ptuja se bodo pripravili na obisk makedonskih otrok, da jih s prireditvijo razvesele. Ali ne bi bilo mogoče, da bi se tudi otroci iz Grčije pripravili na kako igrico? Morda bi lahko ustanovili tudi svoj pevski zbor?

Tako je torej življenje beguncev iz Grčije. Mnogo je lepega pa tudi mnogo skrbi. Zvečer, ko so spravile male spat, se žene in dekleta zberejo v sobi, od koder se vidi daleč naokrog po Ptujskem polju tja do Slovenskih goric, in si pripovedujejo o domu. Mnogo pisem dobe iz svojih krajev; pišejo jim o boju makedonskega in grškega ljudstva za osvoboditev izpod jarma monarhofašistov in tujih osvajalcev. Tudi same pišejo svojcem v Egejski Makedoniji pa tudi svojcem-izseljencem v drugih deželah. Pogumne so te žene. Olga Ničova je dobila pred nekaj dnevi pismo: njenega moža partizanskega komandirja, so fašisti ujeli; sam si je moral skopati grob, nato pa so ga ubili. Prej je bila Olga najbolj vesela, igrala se je vedno z otroki in plesala z njimi. Zdaj je mnogo bolj resna. Tu pri nas bo dočakala svobodo svoje domovine, nato se bo vrnila domov. Prav tako jo bo dočakala mala, štiriletna Lena, ki se ne spominja več imena svoje vasi, vendar pa ne more pozabiti, kako so ji fašistični zločinci umorili mater. Prav tako bodo dočakali svobodo tudi drugi otroci, ki so našli varno zavetje v Borlu in v drugih krajih naše države.

—nm—

Nova Schumanova vlada v Franciji

Protestne stavke se neprestano širijo

Pariz, 6. septembra (Tanjug). Po 10 dnevni krizi francoske vlade je Robert Schuman včeraj znova sestavil novo vlado. André Marie, predsednik prejšnje vlade, je bil tako na oblasti samo 1 mesec. Nova vlada, iz katere so izključili predstavnike parlamentarne skupine največje stranke v državi — Komunistične partije in ki je sestavljena iz Blumovih desnih socialistov, predstavnikov ljudskega republikanskega gibanja ter manjših skupin centra, je izrazita predstavnica interesov ZDA in nadaljnje »maršalizacije« Francije.

Poleg predsednika Roberta Schumana, ki si je pridržal tudi ministrstvo za zunanje zadeve, je v vladi ostal kot podpredsednik tudi bivši predsednik vlade radikalni socialist André Marie. V vladi je 5 socialistov, 4 radikalni socialisti in 3 neodvisni republikanci. V vlado so znova stopili izraziti predstavniki francoske in ameriške reakcije, kakor n. pr. »socialist« Jules Moch (minister za notranje zadeve), ki se je »izkazal« z množičnimi aretacijami francoskih delavcev pri decembrskih stavkah in pri pokolju delavcev v Clermont-Ferrandu, »socialist« Daniel Mayer (minister za delo), znani izvrševalec navodil iz Washingtona o razbijanju enotnosti francoskega delavskega razreda ter Robert Lacoste (minister za prekomorske kolonije) zagrizen zagovornik kolonialne politike in vojne proti Vietnamu.

Po sestavi nove Schumanove vlade protestne stavke v Franciji niso prenehale, ampak so se še bolj razširile po vsej državi. Gibanje je zajelo celo prekomorska ozemlja Francije.

Že od včeraj zjutraj stavka osebje civilnega letalstva v Dakarju. Stavka kovinarjev še vedno traja.

Železničarji iz vseh sindikalnih organizacij v Lmogesu so objavili skupno poročilo, v katerem zahtevajo poleg znanih zahtev Generalne konfederacije dela ustavitev nadaljnjega odpuščanja delavcev in začasno povišanje mesečnih prejemkov za 3000 frankov.

Sindikalne zveze Generalne konfederacije dela in francoske federacije krščanskih delavcev v departementu Bouche du Rhone so sklenile, da bodo podprle vsako akcijo za enotnost delavcev. Tudi v departementu Moselle je bila dosežena enotnost akcije med krajevnimi sindikalnimi organizacijami Generalne konfederacije dela, francoske federacije krščanskih delavcev in organizacije »Force Ouvriere«.

SOVJETSKA NOTA VLADAM ZDA, VEL. BRITANIJE IN FRANCIJE

Svet zunanjih ministrov mora proučiti vprašanje italijanskih kolonij do 15. septembra

Moskva, 6. sept. (Tass.) Kakor je tisk že objavil, je izročila konferenca ministrov za zunanje zadeve v Londonu dne 31. avgusta Svetu ministrov za zunanje zadeve svoja priporočila o vprašanju bivših italijanskih kolonij. Predstavniki treh zapadnih držav pa niso označili časa, v katerem naj bi Svet ministrov za zunanje zadeve proučil v skladu z odredbami mirovne pogodbe usodo bivših italijanskih kolonij. Problem nadaljnje usode bivših italijanskih kolonij je povzročil velika nasprotja pri posvetovanju namestnikov, tako da ni bilo doseženo soglasje o tem vprašanju. Sovjetska veleposlaništva v Londonu, Washingtonu in Parizu so poslala zato po ukazu sovjetske vlade dne 4. septembra vladam Velike Britanije, ZDA in Francije noto naslednje vsebine:

V zvezi s končanim delom namestnikov ministrov za zunanje zadeve štirih držav o vprašanju bivših italijanskih kolonij smatra sovjetska vlada v skladu s 23. čl. mirovne pogodbe z Italijo in prilogo št. 11. da bo neobhodno potrebno proučiti v roku, ki ga določa mirovna pogodba, t. j. do 15 septembra t. l., vprašanje italijanskih kolonij v Svetu ministrov za zunanje zadeve, in po vrsti, kakor to določa mirovna pogodba.

Italijanska vlada ne izpolnuje določb mirovne pogodbe

Vse do danes italijanska vlada ni izročila ZSSR 45 vojnih ladij

Rim, 6. septembra (Tass). V zadnjem času so se izvedela dejstva, ki pričajo, da se hoče italijanska vlada izogniti obveznostim, ki izhajajo iz 57. čl. mirovne pogodbe z Italijo. Po teh določbah mora Italija izročiti Sovjetski zvezi del brodovja italijanske vojne mornarice. Listo 45 ladij, ki bi jih bilo treba izročiti Sovjetski zvezi, je objavil svoječasno italijanski tisk. Italijanska vlada bi morala izročiti te ladje Sovjetski zvezi v roku treh mesecev od dneva, ko je stopila v veljavo mirovna pogodba. Te obveznosti bi bila oproščena samo v primeru, če bi ladij ne mogli popraviti v omenjenem roku.

Kakor je znano, je dobila mirovna pogodba z Italijo veljavo lani 15. septembra. Italijanska vlada pa za izročitev teh ladij Sovjetski zvezi ni ničesar ukrenila, da bi tako izpolnila zahtevo 57. člena mirovne pogodbe. Sovjetska vlada je pristala, da sprejme 33 ladij brez popravil, pri čemer ne bi niti zahtevala od italijanske vlade odškodnine za poznejšo popravo omenjenih ladij. Rok izročitve teh ladij bi potekel 15. avgusta t. l. Italijanska vlada pa v tem roku ni izročila niti ene ladje, s čimer je onemogočila izpolnitev mirovne pogodbe. Poleg tega so predstavniki italijanske vlade odkrito izjavili, da italijanska vlada ne bo izročila Sovjetski zvezi omenjenih ladij, če sovjetska vlada ne bo izjavila, da te ladje niso vojni plen, ampak so za Sovjetsko zvezo odškodnina za vojno škodo. Absurdnost te zahteve je očividna, ker 57. člen mirovne pogodbe z Italijo prav nič ne govori o tem, da bi bile te ladje vojni plen. Ni dvoma, da podpirajo italijansko vlado v njenih poskusih, da se izogne izpolnitvi mirovne pogodbe, predstavniki drugih držav, ki so zastopane v vojaško-pomorski komisiji štirih sil v Rimu. Te države sistematično ovirajo izročitev italijanskih vojnih ladij Sovjetski zvezi. Če upoštevamo, da je izročila italijanska vlada pred kratkim Franciji precejšen del ladij, na katere ima Francija pravico na podlagi 57. člena mirovne pogodbe, potem je jasen političen smisel stališča italijanske vlade, ki tepta mirovne pogodbe, vlade ZDA, Velike Britanije in Francije pa ji gledajo skozi prste.

NESOGLASJA MED DRŽAVAMI MARSHALLOVEGA PLANA GLEDE RAZDELJEVANJA AMERIŠKIH KREDITOV

Pariz, 5. septembra. Kakor poroča Reuter, je bila seja »Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje« Marshallovega načrta preložena za nedoločen čas zaradi nesoglasij, ki so nastala med državami, ki bodo deležne razdeljevanja ameriških kreditov. Po prekinitvi seje so pričeli razni privatni razgovori, ki so trajali pozno v noč. Nek funkcionar organizacije je izjavil, da »slabo kaže« in da priporočila za razdeljevanje Marshallove »pomoči« za leto 1948-49 ne bodo končana do 15. septembra — skrajnega roka, ko je treba priporočila predložiti veleposlaniku Marshallovega načrta Averelu Harrimanu. Ista agencija pripominja, da je nezadovoljstvo Francije in Britanije posebno veliko zaradi ameriške odločitve o zmanjšanju nemških reparacij tema dvema državama.

Agencija France Presse poroča, da so prišli na seji »Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje« v zagato zaradi nesoglasij med državami-udeleženkami, ki naj bi predložile Američanom »skupni deficit nasproti dolarju«. Te države pa se pri tem niso sporazumele glede medsebojnih notranjih kompenzacij. Agencija pristavlja, da je Washington sporočil udeležencem, da nikakor ni zadovoljen in da je odpotoval v Washington Bevinov pomočnik Gladwin Jebb z nalogo, da »pomiri« ameriško ministrstvo za zunanje zadeve«.

Kampanja za predsedniške volitve v ZDA

WALLACE ZAKLJUČIL SVOJE POTOVANJE PO JUŽNIH DRŽAVAH

Wall Street podpira zasužnjevanje Črncev

New York, 6. sept. (Tass). Wallace je končal svoje potovanje po Južnih državah, kjer je govoril proti zapostavljanju Črncev. V svojih govorih v industrijskih središčih na jugu države in po vaseh je Wallace večkrat poudaril, da je zapostavljanje Črncev v skladu s cilji Wall Streeta in zasužnjevanjem vsega Juga ter še večjega izkoriščanja velike večine tako Črncev kakor belcev na jugu države.

Wallace je obtožil Wall Street, da ustvarja razpoloženje, v katerem je hotela mala organizirana manjšina ogroziti njegova zborovanja in preprečiti nekatere govore. Izjavil je, da ne bo klonil pred takimi grožnjami, s čimer si je pridobil na Jugu nove pristaše.

Časopis »New York Times« poroča o prisrčnem sprejemu, ki so ga priredili Wallaceu v dolini reke Tennessee. Na mitingu v prestolnici države Tennessee v Nashwillu se je zbralo 3. septembra nad 5000 ljudi. Wallace je govoril tudi na mitingu v mestnem parku v Memphisu. Mitinga se je udeležilo 3000 ljudi, ki so govornika pazljivo poslušali, čeprav je skupina plačancev hotela preprečiti govor.

Wallace je končal svoje potovanje po Južnih državah 4. septembra, ko je govoril še v Knoxwillu. Predstavnikom tiska je izjavil, da so mu voditelji napredne stranke v južnih državah sporočili, da je njegovo potovanje pripomoglo k pobijanju politike rasnega zapostavljanja. Po Wallacejevih besedah, se bo po tem potovanju znatno povečalo število registriranih volivcev — Črncev.

ZDA proti plačevanju nemških reparacij

Pariz, 6. sept. (Tanjug). Tass prinaša članek Henryja Nicole, ki ga je objavil časopis »Combat«. V članku je med drugim rečeno, da je javnost v Franciji upravičeno vznemirjena, ker so prenehali demontirati nemške tovarne v vseh treh conah zapadne Nemčije. Časopis piše, da so ZDA pričele uresničevati načrte, ki stremijo za ukinitvijo nemških reparacij.

Tisk in radio opozarjata, da ZDA sedaj o tem vprašanju razpravljajo s Francijo in z Veliko Britanijo, ki se baje upirata ameriškim zahtevam. Očividno pa je, da tu ne gre za pogajanja, ampak za ultimat in da sta Francija in Velika Britanija kapitulirali pred Washingtonom. Časopis pristavlja, da sta se Francija in Velika Britanija že prej obvezali, da bosta pristali na nemške zahteve ter podpisali dvostranske pogodbe o izvajanju Marshallovega načrta. Dejansko sta se torej obvezali, da bosta izpolnili vse pogoje, ki jih vsebuje ameriški načrt za obnovo Evrope. Odlaganje plačila reparacij, je rečeno v članku, ki si ga ZDA tako želijo, lahko samo utrdi njihov položaj v Nemčiji, vse to pa na škodo njihovih partnerjev.

»Zaščitni oddelek« za varstvo berlinske mestne uprave

Berlin, 6. sept. (Tanjug.) Z namenom, da bi še bolj zaostrila stanje v Berlinu, je reakcionarna mestna uprava pričela ustanavljati tako imenovani »zaščitni oddelek« 300 do 400 ljudi, ki pa naj bi bil razdeljen v skupine po 15 ljudi. Njegova dolžnost bi bila, »zaščititi« mestno upravo pred upravičenimi protesti berlinskega prebivalstva. Uradniki mestne uprave bodo morali stopiti v ta oddelek. Ta ukrep mestne uprave je ogorčil berlinsko delovno ljudstvo, ki vidi v tem ukrepu izzivalno dejanje za povzročanje novih nemirov

Načrti Wall-Streeta na Holandskem

Haag, 5. sept. (Tass.) »De Warheid« komentira trg. sporazum med Holandsko in biconijo in piše, da ta sporazum krepi ameriški pritisk na Holandsko. List ugotavlja, da bo Holandska dobila iz biconije 2 milijona ton premoga in stroje, ki jih bo morala plačati v dolarjih, in bo postala tako še bolj odvisna od ZDA. Ni treba poudarjati — pravi nadalje list — da omogoča ta pogodba množični dotok nemškega blaga na holandsko tržišče, kar pomeni smrtno nevarnost za mnoge panoge nacionalne industrije. Na koncu poudarja »De Warheid«, da nova trgovinska pogodba med Holandsko in biconijo odkriva načrte Wall-Streeta.

Letna skupščina britanskega kongresa Trade Unionov

London, 6. septembra. (Tanjug). V Margatu so odprli 80. letno skupščino britanskega kongresa Trade-Unionov. Na dnevnem redu skupščine, katere zasedanje bo trajalo do 10. septembra, bodo obravnavali 87 resolucij in amandmajev. Glavno vprašanje bo stališče sindikatov v zvezi z vladno »Belo knjigo« o mezdah, cenah in profitih. Glavna zveza kongresa Trade-Unionov se je nekdaj zavzela za blokiranje mezd v primeru, da bodo cene ustavljene, profiti pa pod nadzorstvom. V času od objave »Bele knjige« so bile mezde v najvažnejših industrijskih panogah res blokirane, toda cene in profiti so še nadalje naraščali. Zaradi takega stanja so predložili največji britanski sindikati letni skupščini kongresa resolucije, v katerih kritizirajo politiko vlade v zvezi z mezdami. Drugo važno vprašanje gospodarske politike, ki ga bodo proučevali na skupščini, je vprašanje nacionaliziranih industrij. Te industrije še nadalje vodijo bivši lastniki.

Glede zunanje politike je bila predložena resolucija, ki zahteva, da bi prevzela vlada pobudo za sklicanje konference predsednikov vlad ZSSR, ZDA in Velike Britanije, da bi vzpostavili enotnot velesil in odstranili sedanja nasprotja.

Protestno gibanje delavstva na Japonskem

Tokio, 5. septembra. — Časopis »Akahata« piše, da celo množične aretacije ne morejo zaustaviti protestnega gibanja na Japonskem zaradi vladinega protiustavnega ukaza o reviziji zakona o državni in javni službi. Vrsta sindikatov, med njimi tudi svet za zvezo med sindikati uslužbencev vladnih in občinskih ustanov, sindikat delavcev državnih železnic in drugi, se je izjavila proti vladni politiki ter protestirala zoper zatiranje delavskega gibanja. V protestu poudarjajo, da je Ašidin kabinet vznemirjen zaradi krepitve opozicije proti njegovi politiki glede delavskega vprašanja. Stavka delavcev državnih železnic se je razširila tudi na otok Kiušiu. Stavka poštnih delavcev v Hitačiu se je razvila v splošno stavko. Stavka je zajela tudi sindikate delavcev zasebnih podjetij, kot na primer sindikat delavcev električne industrije, industrije železa in jekla ter prometnih delavcev.

Poročila iz naših krajev

Pregled pionirskih delovnih brigad

Ljubljana, 6. septembra.

Kljub slabemu vremenu se je v nedeljo okoli 10. ure formiralo za letnim telovadiščem v Tivoliju 12 pionirskih delovnih brigad, ki so odšle z zastavami in transparenti, na katerih so bili rezultati dela posameznih brigad, pred Narodni dom, kjer so jih pozdravili pomočnik ministra za zdravstvo tov. Miklavec, predstavnik mestnega odbora OF ter člani Glavnega odbora in mestnega odbora LMS.

Pomočnik ministrstva za zdravstvo LRS je izrekel pionirskim brigadam zahvalo, ker so svoje šolske počitnice uporabile za zbiranje zdravilnih zelišč, ki bi sicer propadla, zdaj pa si bomo z njimi lahko nabavili marsikatere potrebne predmete v inozemstvu. To delo naših pionirjev je odraz njihove ljubezni do domovine. Predsednik mestnega odbora LMS pa je pozval pionirje, da vso ljubezen in vdanost, ki so jo pokazali v delovnih brigadah, prenesejo v svoje učenje.

Ena pionirska brigada je bila proglašena za dvakrat udarno šest pa za enkrat udarno. V prostorih učiteljišča je sledila obdaritev udarnikov, pohvaljenih in najboljših brigad. Popoldne pa so imeli pionirji kino predstavo. S. E.

MARIBOR. — Člani sindikalne podružnice v splošni bolnici v Mariboru so v soboto 28. avgusta proslavili otvoritev otroških jasli za uslužbence bolnice. Na koncu avle so prej bila precej zatemnjena okna, skozi katera ni moglo priti sonce Tam je bilo stanovanje redovnic. Po odhodu redovnic se je stanje popolnoma spremenilo. Uprava bolnice je skupno s sindikalno podružnico začela urejati te prostore v novi dom, v katerem bodo na stežaj odprta okna soncu, od koder se bo slišalo življenje in igra otrok uslužbencev splošne bolnice. S polno ljubeznijo in zadovoljstvom se obračajo matere proti tem prostorom, ki so urejeni po vseh možnih principih pediatrije — saj so to prve moderne bolniške otroške jasli v Jugoslaviji. Zdravniki splošne bolnice so za jasli prispevali 24.000 din. B. F.

CELJE. — Na zasedanju širšega plenuma so celjski kovinarji pregledali dosedanje delo v zvezi s V. kongresom KPJ in s pripravo na I. kongres ESJ. Plenum je ugotovil, da je sindikalna podružnica v tovarni emajlirane posode po občnem zboru organizacijsko dobro napredovala. Plenum odobrava novo metodo podružnice, ker je sprožila misel o napovedi tekmovanja med mojstri posameznih oddelkov, ki se že danes aktivno vključujejo v delo pododbora, sklicujejo proizvodne sestanke po oddelkih in dajejo konkretne predloge za znižanje proizvodnih stroškov in za izboljšanje procesa dela. Za dosego še večjih uspehov je potrebno, da podružnica zahteva od uprave razdrobitev plana na posamezne oddelke in delovna mesta.

Nadalje je plenum ugotovil razne napake sindikalne podružnice Železarne Štore, ker je pomanjkljivo sodelovanje med upravo podjetja in sindikalno podružnico. Sindikalno politično delo v podružnici Cinkarne prav tako ni zadovoljivo — nasprotno pa delovni kolektiv beleži lepe uspehe pri znižanju proizvodnih stroškov, odpravi plavkarjev in pri znižanju procenta bolnih. Potrebno je, da upravni odbor podružnice aktivneje sodeluje s pododbori in grupami. Delavnost podružnice tovarne tehtnic je po občnem zboru zelo popustila — medtem ko je prej bila ena od boljših podružnic.

Plenum je končno ugotovil, da manjšim sindikalnim podružnicam doslej ni nudil dovolj pomoči pri utrjevanju sindikalnega dela, kakor tudi, da ni polagal pažnje na kadre v teh podružnicah. Na podlagi teh ugotovitev je plenum sprejel sklepe za plansko sindikalno delo.

JESENICE. — V nedeljo je bila na Jesenicah konferenca sekretarjev krajevnih odborov OF. Tov. Voljč Ignac, sekretar OOOF, se je dotaknil protijugoslovanske gonje nekaterih sosednjih držav ljudske demokracije, nato pa orisal delo frontnih organizacij jeseniškega okraja. Pri tem je posebno poudaril potrebo po množični kontroli pri izvajanju vseh nalog. Tov. Prešern Martin je prečital in dal v diskusijo polletni plan OF jeseniškega okraja. V živahni razpravi je sodelovala večina navzočih. Postavljali so še svoje predloge, posebno o vprašanju gozdarskega tedna in pa potrebo po ostrejši borbi proti rovarjenju reakcionarne duhovščine. Končno so v celoti sprejeli plan in resolucijo CK KPJ. J. P.

OSVOBODILNA BORBA GRŠKEGA LJUDSTVA

General Markos poziva borce

demokratične armade k obrambi osvobojenega ozemlja v Epiru

Atene, 6. sept. Radijska postaja Svobodne Grčije objavlja dnevno povelje vrhovnega poveljnika demokratične armade generala Markosa, namenjeno borcem in oficirjem demokratične armade, ki se bore na položajih v Epiru. V povelju je med drugim rečeno:

Po ukazu svojih ameriških gospodarjev je monarhofašistična klika vnovič koncentrirala sile v Epiru in začela z operacijami, da bi uničila naše enote.

Doslej je začel naš sovražnik že večkrat z ofenzivami, ki so imele tak namen, kar pa ste s svojim nepremagljivim poletom in strašnimi udarci onemogočili in se vam je vedno posrečilo, ne le da razbijete vse sovražnikove napadalne poskuse, marveč tudi razširite osvobojeno ozemlje. Po krvavih borbah na Gramosu sovražniku ne bo uspelo uresničiti svojih načrtov v Epiru.

V povelju končno poziva borce demokratične armade, da zadajajo sovražnikom vedno in povsod udarce, branijo osvobojeno ozemlje in odpro na področju Murgani v Epiru pot za osvoboditev vsega Epira.

Enote demokratične armade so odbile 4. septembra vse sovražnikove napade na področju Ienopici v Egejski Makedoniji. S podporo topniškega ognja so demokratične sile odbile v odseku Dendrohorija vse sovražnikove napade in sestrelile dva sovražnikova izvidnika. 4. septembra je utrpel sovražnik na tem področju več kot 600 mrtvih in ranjenih.

V noči med 29. in 30. avgustom so enote demokratične armade izvršile protinapad pri Osmanakosu na področju Kajmakčalana ter prizadejale sovražniku velike izgube.

Spor v Atenah

zaradi nesoglasja glede delegacije za Generalno skupščino OZN

Atene, 6. sept. United Press poroča, da je prišlo ob volitvah članov grške delegacije za Generalno skupščino Organizacije Združenih narodov do prepira med populistično in liberalno stranko, ki lahko povzroči vladno krizo.

Minister za zunanje zadeve Tsaldaris je zahteval vodstvo delegacije, ki bo zastopala atensko vlado na zasedanju v Parizu medtem ko hoče predsednik vlade in prvak liberalne stranke Sofulis sam načelovati tej delegaciji. S tem v zvezi je Sofokles Venizelos izjavil, da bo liberalna stranka izstopila iz vladne koalicije, če liberalci ne bodo zastopani v delegaciji za Generalno skupščino.

Paparigos predan vojaškemu sodišču

Atene, 6. sept. Radijska postaja Svobodne Grčije poroča v zvezi z aretacijo sekretarja bivše generalne konfederacije dela Mikosa Paparigosa, ki so ga izročili vojaškemu naglemu sodišču v Atenah, kar izključuje vsako možnost obrambe obtoženca, in poziva delavce vsega sveta, da s svojimi odločnimi protesti preprečijo obsodbo in usmrtitev Paparigosa.

Z VSEGA SVETA

LONDON — Dopisnik »Daily Expressa« v Washingtonu piše v današnji številki lista, da nameravajo ameriške vojaške sile ostati v Veliki Britaniji še 10 let. Dopisnik pristavlja, da je bila ta namera sporočena britanski vojaški misiji, ki se sedaj pogaja v Washingtonu s šefi ameriškega generalnega štaba o vskladitvi vojnih sredstev držav zapadne zveze. Ameriška letala in posadke bodo ponovno poslali v Veliko Britanijo in jim bodo verjetno dali na razpolago 7 ali 8 novih oporišč.

WASHINGTON — Kakor poroča dopisnik Reuterja iz Hard Castlea, je neki uradni predstavnik ameriškega letalstva izjavil, da je vzhodna Anglija postala področje za vojaške vaje in hkrati »udarni klin« ameriškega strateškega letalstva.

LONDON — Associated Press poroča, da je britanska vlada poslala pretekli mesec na Malajsko gardijsko brigado, ki šteje 300 mož, kot pojačanje tamkajšnjim četam, ki se bore proti osvobodilnemu gibanju malajskega ljudstva.

SOFIJA — Predsednik vlade Georgij Dimitrov je predložil v imenu bolgarske vlade Velikemu narodnemu sobranju predlog zakona o podaljšanju mandata Velikega narodnega sobranja za leto dni, začenši od 27. oktobra t. l. Podaljšanje mandata ni v nasprotju z ustavo.

PRAGA — Organi državne varnosti so odkrili in aretirali skupino katoliških duhovnikov, ki so v samostanu Libejovice v bližini avstrijske meje organizirali center za tihotapljenje beguncev v inozemstvo.

BERLIN — Kakor poročajo iz Koblenza, so bila v pričetku septembra v vsem južnem Badenu (francoska zasedbena cona) protestna zborovanja in demonstracije zaradi skoka cen in nizkih mezd. V Frieburgu, Orenburgu, Badenu in Lerachu so skoraj vse tovarne prenehale obratovati.

HAMBURG — Reuter poroča, da so britanske okupacijske oblasti prepovedale napredni časopis »Volkszeitung«, ki izhaja v Hamburgu (britanska zasedbena cona Nemčije). Oblasti niso z ničemer obrazložile svojega ukrepa.

MÜNCHEN — Reuter poroča, da je Čangkajškov sekretar, ki biva sedaj v Münchenu, izjavil, da bo Kitajska vedno rada pozdravila nemškega generala von Falkenhausena, ki je bil med vojno komandant v Belgiji in Holandiji in ki je sedaj v Liègu, kjer naj bi mu sodile belgijske oblasti. General Falkenhausen je bil Čangkajškov vojaški svetovalec do leta 1937, ko so ga odpoklicale nacistične oblasti.

ATENE. — Agencija France Presse poroča, da so v Kožanu (Zapadna Makedonija) ustrelili 10 borcev demokratične armade, katere je monarhofašistično vojaško sodišče obsodilo na smrt, ker so se udeležili borb z narodno-osvobodilno vojsko.

NEW YORK — Ameriški gospodarstveniki izjavljajo, da so zašle nekatere industrijske panoge v težko stanje. Predilnice tekstilne industrije morajo skrajševati delovni čas, ker nova naročila ne prihajo v pričakovanem obsegu, medtem ko se kopičijo v skladiščih teh tovarn velike količine surovin. V tekstilni industriji bo kmalu zastoj. Podobno je stanje tudi v industriji obutve.

SEVERNI SENSI. — Agencija Nova Kitajska poroča, da je poročilo dopisnika United Pressa iz Nankinga o nekakšnem sodelovanju Komunistične partije Kitajske in Severne Koreje popolnoma izmišljeno ter plod Kuomintangove tajne policije in »ameriških reakcionarjev.

KALKUTA. — Associated Press poroča: Vseindijski kongres sindikatov je včeraj ostro opomnil indijsko vlado zaradi njene politike zatiranja ljudstva in dušenja državljanskih svobočin. Kongres je opozoril indijsko vlado, da bo spravila deželo, če bo nadaljevala s tako politiko, v hudo gospodarsko in politično krizo. Kongres sindikatov bo pripravil za konec meseca velike protestne demonstracije.

SINGAPOORE. — V zvezi z vedno večjim neuspehom burmanske vlade pri dušenju osvobodilne borbe burmanskega ljudstva, posebno pa po nedavni množični vstaji karelskega plemena na jugu Burme, se v Singapurju, kakor poroča Reuter, vztrajno širijo glasovi, da bodo poslali v Burmo britanske čete. V Singapurju mislijo, da so uspehi karelskega plemena na jugu države onemogočili ofenzivo vladnih čet proti osvobodilnim silam na področju Paoma, kamor je Takinuova vlada vrgla vse svoje sile.

FIZKULTURA

DRŽAVNO PRVENSTVO V VESLANJU

Dubrovnik, 6. septembra. Včeraj se je v Dubrovniku nadaljevalo tekmovanje za državno prvenstvo v veslanju. Tehnični rezultati so naslednji: **četverec proste gradnje s krmilarjem, zvezni razred,** (na progi 2000 m): 1. Mladost (Zagreb) 6:43,2. 2. Šibenik 6:44,0. **Skiff, zvezni razred (na progi 2000 m:** 1. Mladost 7:41,8. 2. Železara (Smederevo 7:44,8.

Osmerec proste gradnje — mladinci, (na progi 1000 m): 1. Mladost 3:12,9, 2. Crvena zvezda (Beograd) 3:15,4.

Četverec proste gradnje brez krmilarja, zvezni razred, (na progi 2000 m): 1. Šibenik 7:01,0, 2. Mladost (Zagreb) 7:02,4.

Skiff proste gradnje — mladinci, (na progi 1000 m): 1. Zagreb 3:42,4, 2. Korana (Karlovac).

Dvosedežni čolni proste granje brez krmilarja, zvezni razred, (na progi 2000 m): 1. Mladost (Zagreb) 7:35,0, 2. Dinamo (Zagreb) 7:43,0.

Zadnje je bilo tekmovanje **osmercev, zvezni razred,** (na progi 2000 m): 1. Šibenik 5:19,8, 2. Mladost (Zagreb) 6:20,3. Končna razvrstitev ekip zveznega razreda je naslednja: 1. Mladost (Zagreb) 730 točk, 2. Šibenik 470 točk, 3. Crvena zvezda (Beograd) 210 točk. Danes so ponovno tekmovali osmerci proste gradnje, I. razred na progi 2000 m, ker je bilo včerajšnje tekmovanje razveljavljeno. Rezultati so naslednji: 1. Primorje (Reka) 6:37,0, 2. Jedinstvo (Zemun) 6:38,8.

Razvrstitev ekip I. razreda je torej naslednja: 1. Šibenik 290 točk, 2. Crvena zvezda (Beograd) 270 točk, 3. Hajduk (Split) 240 točk. Razvrstitev mladinskih ekik je naslednja: 1. Mladost (Zagreb) 550 točk, 2. Zagreb 260 točk in 3. Crvena zvezda (Beograd) 220 točk.

Kvalifikacijska nogometna tekma za vstop v I. zvezno ligo

Naša krila : Vardar 3:1 (2:1)

Zemun, 6. septembra. V Zemunu so včeraj odigrali povratno kvalifikacijsko nogometno tekmo za vstop v I. zvezno ligo. Igrala sta Vardar iz Skoplja in moštvo jugoslovanskega vojaškega letalstva Naša krila. Zmagalo je moštvo Naših kril z rezultatom 3:1 (2:1).

Po včerajšnji zmagi je postalo moštvo Naših kril novi član I. zvezne lige. V prvem polčasu se je razvila prava prvenstvena borba, v kateri sta bili obe strani enako močni. Vrstili so se napadi s hitrimi prodori. Moštvo Naših kril je prišlo po krivdi vratarja Vardarja v vodstvo s 2:1. Pri nadalnji igri se je pokazala premoč moštva Naših kril medtem pa se je napadau Vardarja le sem in tja uspelo prebiti se na nasprotno stran.

Sodil je zelo dobro Leo Lemešič iz Splita.

Po turneji nogometašev zagrebškega Dinama v Belgiji

Zagreb, 5. septembra. Po uspešni turneji po Belgiji, od koder se je vrnil drž. prvak »Dinamo«, so mu ponudili, naj odigra nekaj tekem tudi v Holandiji. Zaradi poškodb nekaterih igralcev vodstvo »Dinama« tega vabila ni moglo sprejeti. Z ozirom na uspehe, ki jih je dosegel »Dinamo« v tekmah z najboljšimi nogometnimi belgijskimi klubi, se bo udeležil »Dinamo« velikega nogometnega turnirja, ki bo prihodnjo pomlad in katerega se bodo udeležili prvaki Belgije, Francije, Švedske in Avstrije v nogometu.

Na turneji po Belgiji je »Dinamo« odigral 5 tekem, od katerih je 4 dobil, proti državnemu prvaku »Malimot« pa je igral neodločeno. Gol-diferenca znaša 21:10 v korist »Dinama«.

Stolpci belgijskih časopisov so bili polni pohval za igro »Dinama«, ki ga smatra tisk za enega najboljših evropskih moštev.

List »Le Sport« je pisal po zmagi nad klubom »Gantoise« tole:

»Samo 20 minut igre je zadostovalo, da se je občinstvo prepričalo, da spada dosedaj neznano nogometno moštvo med najboljša moštva v Evropi«. Posebno poudarja časopis odlično igro levega krila Benka.

V zvezi s tekmo s prvakom Belgije, ki se je končala neodločeno — 3:3, piše list »Metropol« tudi tole: »Čeprav so igrali v moštvu številni državni reprezentanti, je belgijski prvak komaj v zadnjih minutah igre izenačil. Poudariti pa moramo, da belgijski klub neodločenega rezultata ni zaslužil, ker so gosti boljši tehnično in izredno fair igralci, zato jim je občinstvo prisrčno ploskalo.«

Poljska atletska reprezentanca za balkansko-srednjeevropske igre

Varšava, 5. sept. Zveza poljskih atletov je sestavila državno reprezentanco za balkansko-srednjeevropsko lahko atletsko prvenstvo v Beogradu. Reprezentanco sestavlja 51 atletov in 27 atletinj. V državni reprezentanci so najboljši poljski lahkoatleti, ki so dosegli na XIV. olimpijadi v Londonu odlične uspehe. Adamczik je dosegel na pr. 7. mesto v desetoboju, Kuzmicki 17., Lomovski pa pri metanju krogle 4. mesto itd.

Poljska reprezentanca bo tekmovala na 100, 200, 400, 800, 1500, 5000 in 10.000 m, dalje v teku na 110 in 400 m z zaprekami, v metu diska, v skoku v višino in daljino, v troskoku, v skoku s palico in v desetoboju.

Ženska ekipa bo tekmovala v teku na 100 in 800 m, v skoku v daljavo in višino, v metanju krogle, v metu diska in kopja ter v troboju. Nad 50 najboljših atletov trenira že od 23. avgusta v posebnem športnem taborišču v Olstimu, 30 atletinj pa v varšavskem taborišču.

Balkansko-srednjeevropski šampionat v odbojki

Sofija, 6. septembra. Včeraj popoldne se je pričel tukaj balkansko - srednjeevropski šampionat v odbojki.

Tekmovanje je otvoril s krajšim govorom generalni poročnik Vladimir Stojčev. Včeraj so bile odigrane naslednje tekme: Jugoslavija — Trst (moški) 3:0, 15:4, 15:7, 15:4; Poljska — Bolgarija (ženske) 2:1, 3:15, 15:2, 15:5; Poljska — Bolgarija (moški) 3:2, 10:15, 15:12, 12:15, 17:14.

Moška ekipa Jugoslavije je z lahkoto premagala moštvo Trsta, ne da bi zaigrala tako, kakor bi lahko.

Davisov pokal

ZDA : Avstralija 3:0

New York, 6. septembra. Danes se je v New Yorku nadaljevalo finalno teniško tekmovanje za Davisov pokal med Ameriko in Avstralijo. Ameriški par Talbert-Milloy je premagal avstralski par Sidwell-Long z 8:6, 9:7, 2:6 in 7:5. Po tej zmagi vodijo ZDA s 3:0.

Prvenstvo ZSSR v atletiki

Harkov, 6. septembra. V Harkovu se je včeraj pričelo prvenstvo ZSSR v lahki atletiki. Tekmovanja se udeležuje nad 800 najboljših tekačev, skakalcev in metalcev krogle. Že prvi nastopi so pokazali, da bo to tekmovanje izredno zanimivo, ker so udeleženci pokazali lepe uspehe že v prejšnjih tekmovanjih po republikah, oblasteh in mestih Sovjetske zveze. V Harkov so prispeli tudi športniki, ki so to leto v precejšnji meri obnovili tablico vsezveznih rekordov, pa tudi lahkoatleti, ki se s svojimi uspehi približujejo državnim rekordom. Ekipo sovjetskih sindikatov sestavlja po 160 tekmovalcev, ki zastopajo 21 društev. Med njimi so študentje, inženirji, zdravniki, pedagogi in drugi. 90 od njih se prvič udeležuje vsezveznega lahkoatletskega prvenstva. Od mladih fizkulturnikov vzbuja posebno pozornost 20 letni podoficir Čevgun. Na spartakijadi kijevskega vojaškega okrožja si je ta mladi športnik priboril prva mesta v petih disciplinah. 400 m dolgo progo je Čevgun pretekel v 49,6 sekunde, kar je najboljši državni rezultat v tem letu. Zanimivo je pripomniti, da prekašajo mnogi udeleženci sedanjega državnega lahkoatletskega tekmovanja uspehe, ki so jih dosegli najboljši športniki sveta na XIV. olimpijskih igrah v Londonu. Tako je samo udeleženec desetoboja Mathias (ZDA) prekoračil mejo mednarodnega razreda — 7000 točk. Nabral je namreč 7138 točk. V ZSSR pa sta postavila dva fizkulturnika, in sicer Volkov in Lipp samo v avgustu t. l. državni rekord v tej najtežji panogi lahkoatletskega tekmovanja. Volkov je nnabral 7220 točk, Lipp pa 7384 točk.

Plavalno prvenstvo ZSSR

Štafeta 4 × 200 m postavila nov rekord 9:14,6

Moskva, 5. sept. V tekmovanju za prvenstvo ZSSR v plavanju so postavili nov rekord ZSSR Anatol Drapiji, Viktor Gladinin, Leonid Meškov in Vital Ušakov, in sicer v štafeti 4 × 200 m v prostem stilu. Čas, ki ga je doseglo moštvo, je bil 9:14,6 minut, kar je za 5,4 sekunde bolje od prejšnjega rekorda ZSSR. Ko je vrsta prišla na svetovnega rekorderja Leonida Meškova, je slednji pokazal sijajne rezultate: 200 m prsno je preplaval v 2:40,7 min.

V tem tekmovanju so bili doseženi še drugi odlični rezultati. V prsnem plavanju na 100 m je prišlo do trdovratne borbe med stalnima tekmecema Semjonom Bojčenkom in Leonidom Meškovom. Zmagal je Semjon Bojčenko, ki je dosegel čas 1:08,8 min. Meškov je zaostal za njim za 1,5 sekunde.

Med ženskami je dosegla prvo mesto na 100 m v prostem stilu lanskoletna prvakinja Julija Kočetkova s časom 1:12,7 min. Naslov državne prvakinje na 100 m v prsnem plavanju je bil podeljen Tamari Poligalovi, ki je dosegla rezultat 1:28,6 min.

V Subotici je bila v nedeljo odigrana nogometna tekma za pokal FLRJ med moštvom beograjske garnizije in Slobodo iz Subotice. Zmagala je Sloboda s 4:1 (3:1).

Tekmovanje za plavalni pokal FLRJ

Reka, 6. septembra. Na plavališču Primorja je bil včeraj otvorjen finale za plavalni cup 1948. Ker splitski Hajduk ni nastopil, tekmuje izven konkurence Crvena zvezda, poleg finalistov Juga, Primorja in Enotnosti. Po propozicijah v finalu sodelujejo tudi štafete Proleterja (Osijek), Crvene zvezde, Proleterja (Zrenjanin) in Dinama (Vinkovci). Po prvih tekmovanjih vodi Jug z 8735 točk, drugo je Primorje 7780, 3. Crvena zvezda 7384, 4. Enotnost 5495.

Tekmovanje na 1500 m prosto, moška štafeta 4×200 m prosto in ženska 4×100 metrov prosto bo naknadno v Splitu, kjer bo državno prvenstvo, nakar bo izračunan dokončni plasman v tekmovannju za plavalni cup FLRJ.

Zmagovalci v posameznih disciplinah na včerajšnjih tekmah so:

400 m prosto: 1. Gösl 5:11,0, 2. Rozner (oba Jug) 5:20,1, 3. Mohorič (Primorje) 5:26,4; **100 m hrbtno ženske:** 1. Lazarević (Crv. zvezda) 1:32,8, 2. Rosandić (Primorje 1:35,6, 3. Perić (Jug) 1:35,9; **100 m hrbtno moški:** 1. Karaulić (Crv. zvezda) 1:19,1, 2. Ivković (Jug) 1:20,0, 3. inž. Marčeta (Primorje) 1:21,7; **200 m prsno ženske:** 1. Kuhar (Enotnost) 3:14,7, 2. Lavrenčič (Primorje) 3:21,7; 3. Vežić (Jug) 3:27,2; **200 m prsno moški:** 1. Barbieri 2:53,6, 2. Ljepotica (oba Jug) 2:54,9, 3. Pandur (Primorje) 2:59,2; **100 m prosto ženske:** 1. Simatović (Jug) 1:18,4, 2. Lazarević (Crvena zvezda) 1:19,3, 3. Mihel (Primorje) 1:22,7; **100 m prosto moški:** 1. Gösl 1:04,0, 2. Ivković (oba Jug) 1:04,4, 3. Klemen (Primorje 1:05,1.

Tekmovanje se nadaljuje.

Kolesarsko gorsko prvenstvo LR Slovenije

Kakor v nekaterih drugih Ljudskih republikah Jugoslavije, tako bo tudi za LR Slovenijo gorsko kolesarsko prvenstvo prihodnjo nedeljo, 12. t. m. Ker je za izvedbo takega prvenstva še najbolj primerna bivša vojaška cesta na naš znameniti Krim, je kolesarski odbor pri Fizkulturni zvezi Slovenije tudi letos izbral to progo, in sicer od vznožja do desetega kilometra. Cesta je sicer od deževja dokaj sprana in na mnogih ovinkih naplavljena s peskom, kar seveda otežkoča redni potek tekmovanja. Kljub vsem tem neprilikam, ki so bile tudi na lanskem tovrstnem prvenstvu, pa so naši dirkači izvrstno vozili ter dosegli lepe uspehe. Lanski seniorski prvak na gorskem prvenstvu Mariborčan Rozman je namreč prevozil progo 10 km neprekidnega vzpona v nekako 30 minutah.

Tekmovanje se začne ob 9. uri zjutraj ob vsakem vremenu. Start bo posamezen z dveminutnim presledkom. Zaradi sestave startnih list in žrebanja vrstnega reda starta naj bodo dirkači, tako juniorji kakor seniorji, na kraju starta (t. j. pri vznožju Krima), ob 8. uri. Prijave je poslati do sobote, 5. t. m., na Fizkulturno zvezo Slovenije, odbor za kolesarstvo — Ljubljana (Tabor).

Kolesarske dirke v Mariboru

Maribor, 6. sept. Kolesarska sekcija Poleta je priredila včeraj meddruštveno dirko, ki so se je udeležili najboljši dirkači iz Zagreba, Ljubljane, Celja in Maribora. Vreme je bilo ugodno. Start je bil ob 10. na Tržaški cesti. Člani so tekmovali na 73 km dolgi progi Maribor —Konjice—Maribor. Rezultati so bili naslednji:

Člani: 15 tekmovalcev: 1. Poredski, 2. Štajner, 3. Grajzer, 4. Mitič (vsi Partizan) 2:11,22, 5. Usar (Krim) 2:12:55, 6. Podmilščak (Marib.) 2:20,50.

Mladinci: 13 tekmovalcev: 1. Bosek (Metalac, Zagreb), 1:18,17, 2. Stanko (Jedinstvo, Zagreb) 1:18,17, 3. Arenšek (Kladivar, Celje) 1:23,42, 4. Ogorelec (Metalac, Zagreb) 1:25,05, 5. Novak (Jedinstvo, Zagreb) 1:26,0.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov Primorje

5.30 Množične pesmi — 6.40 Napoved časa in poročila — 5.50 Jutranja telovadba — 6.00 Jutranji koncert — 6.30 Pesmi in plesi slovanskih narodov — 7.00 Radijski koledar, poročila in objave — 7.10 Klavir v ritmu — 12.30 Napoved časa in poročila — 12.40 Zabavna glasba, mali oglasi in objave — 13.00 Dvořak: Legende št. 1-6 op. 59. Izvaja simfonični orkester FOK p. v. Vaclava Smetačka — 13.30 Kulturni pregled — 13.40 Slavni komponisti pišejo scensko glasbo — 14.30 Napoved časa, poročila in objava včernega sporeda — 14.45 Liszt in Wagner — skladatelja, ki ju v tem tednu poslušate — 18.30 Oddaja za pionirje, O Timurju in njegovi četi — 18.50 Glasbena medigra — 19.00 Radijski dnevnik — 19.10 Male skladbe velikih mojstrov — 19.30 Napoved časa in poročila — 19.40 Zabavna glasba, mali oglasi in objave — 20.00 Odlomki iz operet — 20.30 Gospodarska oddaja V borbi za plan — 20.45 Poje Slovenski vokalni kvintet — 21.00 Johannes Brahms: Klavirski koncert v B-duru — 22.00 Prenos poročil Zvezne postaje Beograd — 22.30 Orkestralna glasba italijanskih skladateljev — 23.00 Plesna glasba — 23.30 Zaključek oddaje.

KINO

LJUBLJANA UNION: Angleški film »Sedma tančica, obzornik 25.
MOSKVA: Sovjetski film »Gajdi«, tednik.
SLOGA: Sovjetski film »Naše srce«, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
LETNI TIVOLI: Sovjetski film »Prelepa Vasiljica«, tednik. — Predstava ob 20.30.
KODELJEVO: Francoski film »Beli valček«, tednik. — Predstava ob 20.30.
MARIBOR ESPLANADE: Sovj. poljudno znanstveni barvni film: »Skrivnosti narave«, tednik
GRAJSKI: Sovj. film »Sedmero hrabrih«, tednik. — Predstavi ob 18. in 20.30.
LETNI MARIBOR: Sovjetski film »Volga Volga« tednik.
CELJE METROPOL: Angleški film »Veliko pričakovanje«, tednik. —
DOM: Sovjetski film »Beli volčjak«, tednik.
KRANJ MESTNI: Sovjetski film »Otok brez imena«, tednik.
PTUJ: Nemški film: »Morilci so med nami«, tednik.

ZAHVALA. Umrla je

JOŽEFA MIKLAVEC

roj. URŠIČ

Zahvaljujemo se vsem, ki so pokojno spremili na njeni zadnji poti, posebna zahvala organizaciji AFŽ za obilno poklonjeno cvetje.

Dane pri Sežani, 6. septembra 1948.

ŽALUJOČA DRUŽINA MIKLAVEC

OBVESTICA

DNEVNE VESTI

Mladini rajona Center! Za uspešno sprovajanje nalog, ki jih je postavil V. kongres KPJ pred mladinsko organizacijo, se vrši danes 7. t. m. ob 19.30 v Mladinski dvorani (Frančiškanska ulica) konferenca mladine rajona Center, na kateri se bo obravnavalo pokongresno tekmovanje, spojitev SKOJ-a in LMJ in naloge mladine pred IV. kongresom SKOJ-a. Pozivamo vso mladino aktivov rajona Center, da se konference udeleži. — RO LMS Center.

Kongres jugoslovanskih zdravnikov od 6. do 10. oktobra 1948 v Beogradu. Teme kongresa so: nalezljive bolezni, umrljivost otrok in organizacija zdravstvene službe. Tovariši zdravniki naj se spričo aktualnih tem v čim večjem številu priglase do 10. septembra na naslov: Slovensko zdravniško društvo, Ljubljana, Slajmerjeva 3. 3246

GLEDALIŠČE

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Sobota, 11. septembra ob 20: Goldoni: »Krčmarica Mirandolina«. Gostovanje v Slov. Bistrici.

Nedelja, 12. septembra ob 15: Goldoni: »Krčmarica Mirandolina«. Gostovanje v Slov. Bistrici.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE — KRANJ
Predsezona

Četrtek, 9. septembra ob 20: Lope de Vega-J. Vovk: »Prebrisana norica«. Izven. (V naslovni vlogi gostuje Alenka Svetelova, članica ljubljanske Drame).

SINDIKALNO GLEDALIŠČE — KOČEVJE
Češkov dom

Torek, 7. septembra ob 20: Afinogenov: »V tajgi«. Premiera.

SOLSTVO

Glasbena šola Nova Gorica v Šempetru — Magdalena. Vpisovanje novincev in starih gojencev se bo vršilo 10. in 11. septembra od 8—12 in od 15—18 ure. Učenci, ki so se že vpisali, se morajo tudi zglasiti v tem času zaradi točnih navodil, katere dobe v pisarni. — Ravnateljstvo. 3244

Za 1. razred industrijsko kovinarske šole v Bistrici pri Mariboru, pošta Limbuš, se bodo vršili zadnji sprejemni izpiti 13. t. m. ob 8. uri zjutraj. Predpogoj za sprejem je dovršena osnovna šola z dovršenim 6. razredom. Redni pouk se prične 15. t. m. Šola traja 3 leta. Po končani šoli postanejo absolventi strojni ključavničarji pri matičnem podjetju, to je v tovarni okovja in pločevinastih izdelkov, Bistrica, ali v kaki drugi tovarni. Najboljšim pa bo dana tudi možnost, da nadaljujejo svojo izobrazbo na srednji tehnični šoli. Učenci šole stanujejo brezplačno v lastnem domu (internatu), kjer bodo preskrbljeni tudi s hrano, socialno šibkejši pa dobijo tudi obleko in obuvalo. Vse one, ki imajo veselje do kovinarske stroke, vabimo v našo šolo pod geslom: Pojdimo v strokovne šole! 740

Dekanat medicinske fakultete v Ljubljani sporoča, da morajo predložiti novinci, ki se nameravajo vpisati na Medicinsko fakulteto v roku med 6. in 11. sptembrom, samo prijavnice za vpis, ki jim je priložiti overjeni prepis maturitetnega spričevala in potrdila o vpisu v volivni imenik. 3349

*

INDUSTRIJSKA KOVINARSKA ŠOLA »PLAMEN« KROPA

razpisuje natečaj

za vpis učencev v prvi razred šolskega leta 1948-49.

Pričetek pouka bo 16. sept. Šolanje traja 3 leta. Po končani šoli postanejo učenci kvalificirani delavci. Možnost pa imajo tudi do nadaljnje izobrazbe na srednjih tehničnih šolah.

Pogoji za sprejem v šolo so naslednji:

1. Da ni mlajši od 14 let in ne starejši od 16 let.
2. Da je telesno in duševno zdrav.
3. Dostojno in pošteno vedenje ter veselje do dela.
4. Za vpis so potrebne naslednje listine:
   a) rojstni list,
   b) zadnje šolsko spričevalo,
   c) potrdilo staršev ali oskrbnika, da se bo učenec učil 3 leta.

Učencem v času šolanja je preskrbljena hrana in stanovanje v internatu.

Uprava industrijske kovin. šole »Plamen« Kropa

Razpis

Industrijska šola tovarne verig v Lescah pri Bledu bo v času od 4. sept. do 12. sept. vpisala v prvi letnik te šole

večje število učencev

Mladeniči ne starejši od 16 let in ne mlajši od 14 let, ki imajo veselje do **ključavničarske, stroj. ključavničarske, orodjarske in kovaške (orodne in umetne) stroke** in, ki se da sedaj še niso prijavili, naj se v teh dneh ob 8—14 uri javijo v upravi te šole v spremstvu staršev ali skrbnika. S seboj naj prinesejo zadnje šolsko spričevalo in državljansko izkaznico, ali kak drug dokument, ki dokazuje domovinsko pripadnost. Šolska izobrazba 1 ali 2 leti gimnazije ali vsaj s prav dobrim uspehom dovršeno 5, 6 ali 7 letko. Učenci prejemajo štipendijo. Vse stroške šolanja, ki traja tri leta, krije uprava. Učenci izven Lesc bodo imeli stanovanje in hrano v internatu.

Obvestilo o preselitvi

Obveščamo vse odjemalce, ki prejemajo tekoča goriva in maziva od naše poslovalnice Jugopetrol v Ljubljani, da bomo preselili naše skladišče in pisarno poslovalnice iz Javnih skladišč v Ljubljani, Tyrševa cesta 33, v novo zgrajeno skladiščno instalacijo v Zalogu.

Zato naše skladišče v Ljubljani od 10.—15. septembra za stranke ne bo poslovalo; začne pa poslovati v novih prostorih v Zalogu s 15. sept. t. l.

Naše črpalke pa bodo tudi v zgoraj navedenih dnevih normalno poslovale.

Centralna uprava Jugopetrol-a s svojimi oddelki pa ostane tudi še nadalje v dosedanjih poslovnih prostorih v Javnih skladiščih na Tvrševi c. 33.

JUGOPETROL

Trgovsko podjetje za promet nafte in naftinih derivatov v **Ljubljani**

TRGOVSKO PODJETJE »SLOVENIJA-AVTO« — LJUBLJANA

razprodaja na Vilharjevi cesti (Zupančičeva jama)

zaboje raznih velikosti za embalažo

Ogled istih je od 8.—12. ure.

Akademija upodabljajočih umetnosti v Ljubljani

Študij na Akademiji je reorganiziran. K dosedanjemu štiriletnemu rednemu študiju je dodan še predhodni enoletni pripravni tečaj, ki je obvezen za vse kandidate, razen absolvente šol za umetno obrt, ki se lahko takoj po sprejemnem izpitu vpišejo kot redni slušatelji na Akademijo.

Prijavljanje kandidatov za sprejemni izpit bo od 22. do vključno 24. septembra. Kandidati morajo vložiti prošnjo na posebni tiskovini, ki jo dobe v tajništvu. Obenem s prošnjo je treba predložiti nekaj lastnih del, v dokaz osnovne strokovne usposobljenosti in nadarjenosti na podladi katerih bodo pripuščeni k izpitu. Vpoštev prihajajo predvsem risbe človeške glave in telesa po naravi za slikarje, za kiparje isto modelirano v glini ali drugem materialu. Kandidati morajo imeti dovršeno srednjo šolo ter odgovarjajočo strokovno šolo, le v primerih izredne nadarjenosti bodo sprejeti tudi kandidati z manjšo splošno izobrazbo, morajo pa biti stari vsaj 17 let. Imena kandidatov, pripuščenih k sprejemnemu izpitu, bodo objavljena na razglasni deski 25. septembra t. l. ob 11. uri.

Sprejemni izpiti bodo od 27. septembra do vključno 30. septembra vsak dan od 8—12 in od 14—17 ure. Opozarjamo kandidate, da prinesejo s seboj vse potrebno orodje za delo. Slikarji bodo risali glave po naravi in po mavčnem odlitku, kiparji pa modelirali glavo po naravi in izvedli relief po mavčnem odlitku. Rezultat izpita bo objavljen 1. oktobra, nakar prične redno vpisovanje. Vpisovanje v višje letnike bo 1. in 2. oktobra.

Previdoma bodo odprte tudi naslednje specialne šole:

1. Specialna šola za slikarstvo (prof. Stupica Gabriel).
2. Specialna šola za monumentalno slikarstvo (prof. G. A. Kos).
3. Specialna šola za fresko (prof. Slavko Pengov).
4. Specialna šola za grafiko (prof. Jakac Božidar).
5. Specialna šola za kiparstvo (mojster prof. Boris Kalin).
6. Specialna šola za kiparstvo (prof. Frančišek Smerdu)

Pravico za vpis v spec. šolo imajo absolventi splošnih oddelkov akademij upodabljajočih umetnosti, če jih sprejme akademski svet. Kandidati naj do 1. oktobra predlože svoja najboljša dela in dokumente.

Redni pouk se prične na vseh oddelkih in specialnih šolah dne 11. oktobra 1948.

Rektorat Akademije upodabljajočih umetnosti

MALI OGLASI

RAZVELJAVLJAM vojaško knjižico, izdano od vojnega odseka Celje-mesto na ime Anderlič Ivan, Celje, Kidričeva 6, rojen 7. 6. 1925. 616

ZAHVALJUJEM se tov. Štoku, uslužbencu Kmetijske zadruge v Divači, za vrnjeno zapestno uro, katero sem izgubila. Jožica Četina, Celje. 615

RAZVELJAVLJAM sindikalno članske knjižico št. 1706000 na ime Kuralt Anton, Rupa 32, Kranj. 912

RAZVELJAVLJAM izgubljeno osebno in mladinsko izkaznico na ime Čadež Vladimir, Kozana, Brda št. 21. 118

RAZVELJAVLJAM OF izkaznico št. 290.342 in izkaznico o kolesu št. M. N. 10.401 na ime Pahor Oskar, duhovnik, Miren 77. 3240

RAZVELJAVLJAM osebno izkaznico na ime Mulej Anica, Ljubljana, Lipičeva 2. 3239

RAZVELJAVLJAM odvzeto mi knjižico od moškega kolesa št. 1.540.214 na ime Arčun Ivan, dijak, Pšata 29. 3238

PREKLICUJEM za neveljavno osebno, mladinsko in OF izkaznico, kolesno knjižico št. okv. 681070 na ime Jeraj Anton, Kranj, Britof št. 60. 913

PREKLICUJEM veljavnost izgubljene kolesne izkaznice na ime Savli Zofija, Gorenji Lokovec št. 213 115

PREKLICUJEM veljavnost osebne in OF izkaznice na ime Tomažič Benedikt, Kostanjevica, Kanal št. 79. 117

PROGLAŠAM za neveljavno izgubljeno osebno izkaznico na ime Gomišček Pavla, Deskle, Kanal št. 102. 116

POIZVEDBA. Iščem svojega brata po materi Franca Ocvirka, roj. 29.6. 1912 v Celju. Njegova varuška oblast je bila Okrajno sodišče Šmarje pri Jelšah. Zadnjič sva se videla l. 1918 ori teti v Podčetrtku. Ako je še živ, naj sporoči svoj naslov ogl. odd. »Ljudske pravice«, oziroma prosim tistega, ki kaj ve o njem, za sporočilo — Anton Pasarič, Moskva.

INVALIDSKO PODJETJE JUGOREKLAM — LJUBLJANA

KOLEKTURA SREČK DRŽ. RAZR. LOTERIJE

se je preselila

na Tyrševo cesto 11
tel. 28-90

TURIZEM

Postojnska jama je začasno zaprta. Obiski zato do nadaljnjega odpadejo.

Bled. Kakor vedno, zavzema tudi letos Bled častno mesto med slovenskimi turističnimi kraji. V republiških gostinskih podjetjih na Bledu se je število gostov v primeri z lanskim prvim polletjem v istem razdobju letos pomnožilo za 10%, število nočitev pa skoraj za 40% Še večji narastek kažejo letošnji podatki za julij in avgust, ko je Bled dosegel višek letošnje turistične sezone. Sedaj so že na razpolago prazna mesta v republiških gostinskih podjetjih in zato priporočamo obisk Bleda v septembru, vsem onim ki dopusta še niso izkoristili.

Jezersko, (906 m nadmorske višine) z blagim podnebjem, čistim planinskim zrakom je bil vedno turistični kraj priporočljiv za zdravljenje bolezni na srcu in živcih kakor tudi za mirni oddih dopustnikov. Zato beleži ta naš visoko-klimatski letoviški kraj v letošnjem letu eno svojih najmočnejših sezon. Zaradi velikega povpraševanja po tujskih sobah v letošnjem letu bo treba misliti na gradnjo novih turističnih objektov. Letos je KLO preuredil hotel »Korotan« in se je s tem število razpoložljivih sob nekoliko dvignilo. Organizacija turizma je bila letos boljša kakor prejšnja leta, vendar stremi Jezersko za tem, da se odstranijo še vse preostale pomanjkljivosti. Nameravajo olepšati kraj sam, urediti sprehajališča itd. Pri tem bo imelo vodilno vlogo republiško gostinsko podjetje »Dom na Jezerskem« s svojo pomočjo krajevnim oblastvom pri splošni organizaciji in dvigu turizma. Kampanja za raztegnitev poletne sezone bo v precejšnji meri uspela in rezervacije kažejo, da bo na Jezerskem zasedba še v septembru dokajšnja. Jezersko stremi za tem, da se vzpostavi tudi zimska sezona, kajti kraj ima za to vse naravne pogoje.

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje dne 6. septembra: Nad Jadranom in nad Danesko sta središči nizkega zračnega tlaka, skozi katera teče padavinsko področje. Novo padavinsko področje, ki izvira iz depresije pri Islandu, ka je doseglo vzhodno Francijo. V Jugoslaviji dežuje le v severozapadnih predelih, medtem ko je v jugovzhodnih krajih brezhibno jasno vreme.

Vremenska napoved za torek 7. septembra: Spremenljivo, ponoči še nekaj padavin, čez dan jasno, z jutranjo meglo v kotlinah in ob rekah. Popoldne, oziroma zvečer manjše krajevne plohe, predvsem v alpskih predelih.

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Bole — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. Telefon naročninskega oddelka 30-30 — Telefon oglasnega oddelka 36-85. — Štev. ček. računa 6-90601-0.

Z odločbo predsedstva vlade LR Hrvatske št. 14773-1948 od 14. VII. 1948 so dosedanja podjetja:

»GOLUB«, prerada papira, Zagreb
»DEREPA«, prerada papira, Zagreb
»BATES«, tvornica papirnatih vreča i špage, Zagreb

združena v novo podjetje pod naslovom:

»IVICA LOVINČIĆ«
tvornica konfekcije papira i embalaže — ZAGREB

HEINZELOVA ULICA 58 — telefon 34-431, 39-119 — Tekoči račun pri Narodni banki FLRJ, podružnica Zagreb št. 4-471070

Obveščajo se zainteresirana podjetja zaradi nadaljnjih poslovnih zvez